

DÁTUM

**SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP**

I/173. »S MOST A DOLOGRA« 8,10 Ft

Új szakasz lesz, tiszta lappal?

Elhatározott lépés ...

Tegnap megkezdődött az Országgyűlés novemberi ülészsaka, amely előreláthatólag négy napig tart. A törvényhozás elsőként önálló képviselői indítványok napirendre tűzéséről döndött. Szívesen dr. Tomsits Erika és 63 képviselőtársa népszavazás elrendelését kezdeményezte a nemzeti ünnepek, illetve az állami ünnepek meghatározására. A képviselőnő indoklásában rámutatott: e kérdésben a parlament nem dönthet anélkül, hogy a nép véleményét megismerne. Amennyiben a kormányzat úgy határoz – tette hozzá –, hogy a jelenlegi parlamentnek nem kívánja benyújtani a törvényjavaslatot a nemzeti ünnepekről, a népszavazási kezdeményezésről, a kormány nevében Kulcsár Kálmán válaszolt: nem ennek a parlamentnek kívánják benyújtani a javaslatot. Az indítványtól ennek nyomán a képviselők elálltak. Ezután úgy döntöttek, hogy Biacs Péter 18 képviselő támogatásával a gazdasági szervezetek és a gazdasági társaságok átalakulásáról szóló törvény módosítására tett önálló indítványát decemberi ülészsakán tűzik napirendre. Ugyancsak ekkor döntenek dr. Karácsonyi Sándor indítványáról az egészségügyi törvény módosításáról. Dr. Lotz Ernő visszavonta a vállalkozási törvény módosítására be-

nyújtott indítványát, mert garanciát kapott arra, hogy a kérdés jogszabályértelmezéssel megnyugtató módon tisztázható, s a Legfelsőbb Bíróság elnöke saját hatáskörben megteszi a szükséges intézkedéseket.

Lécai Gusztáv a szakképzési hozzájárulásról és a szakképzési alapról szóló törvény módosítását indítványozta. A képviselő – miután Glatz Ferenc jelezte, hogy a jövő év első negyedévének végére az oktatási törvény átfogó módosítása elkészül – visszavonta indítványát.

A tárgysorozat ismertetése előtt Bánffy György kért szót. A képviselő szerint válságos helyzet alakult ki, amely veszélyeztetheti a parlament által már elfogadott törvények maradéktalan megvalósítását is. A további ellehetetlenüléstől a nemzetet szerinte úgy lehetne megmenteni, ha az Országgyűlés december 11-i hatállyal kimondaná feloszlását. Ezzel tegye lehetővé, hogy az ideiglenes köztársasági elnök 1990. március 11-ére kiírassa az országgyűlési választásokat és a köztársasági elnök megválasztását ugyanekkorra. Amennyiben a népszavazás az új parlamentre bízza az elnökválasztást, ez a határozat érvényét veszítené. A képviselő kérte az elnököt: tegye lehetővé, hogy javaslatát az illetékes bizottságok és képviselő csoportok meg tárgyalhassák.

Ezután elfogadták az ülészak tárgysorozatát.

Az első napirendi pont bevezetőjeként dr. Pesta László felolvasta Németh Miklós levelét, amely a Parlament tudomására hozza, hogy Maróthy László környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszter 1989. november 9-én benyújtotta lemondását. „Erre tekintettel kérem, hogy az Országgyűlés mentse fel tisztségét alóli!” – írta a kormányfő. Ezután az elnök Maróthy Lászlónak adta meg a szót, aki bevezetőül elmondta: nem újkeletű elhatározásának alapvetően politikai oka van. A kormánynak az ország érdekében stabilizáló tényezőnek kell maradnia, ezt azonban nehezíti, hogy nincs mögötte meghatározó erőtű politikai párt. Az egymással vetélkedő, s győzni akaró politikai erők nincsenek tekintettel arra, hogy győzelmüknek milyen ára lehet. E rendkívüli helyzetben támogatni kell a kormányt – hangoztatta Maróthy László –, s ezt kívánja tenni elhatározott lépésével ő maga is.

(folytatás a 3. oldalon)

Kisebbség, emberség, magyarság

(összeállításunk a 8–9. oldalon)

Mit várhatunk Dél-Koreától?

(Vezető gazdasági szakember nyilatkozata a 4. oldalon)

Független Magyar Kezdeményezés

1989. november 18-án Csehszlovákiában megalakult a Független Magyar Kezdeményezés.

Alakuló ülésünk idején érkezett a hír, hogy a november 17-i hivatalosan is engedélyezett prágai tüntetést a rendőrök szétverték. Megdöbbenésünkben nem héttünk mást, mint hogy elítéljük a brutális rendőri beavatkozást, és követeljük: 1) a történetek politikai konzekvenciáinak levonását, 2) a beavatkozás elrendelőinek felelősségre vonását, 3) a letartóztatottak azonnali szabadon bocsátását. Ezekben a napokban, amikor a kínai események árnyéka vetődik Csehszlovákiára, kifejezésre juttatjuk szolidaritásunkat a demokratikus szabadságjogokért küzdő cseh nép legjobb fiaival, és támogatjuk őket igazságos harcukban.

1989. november 20.

A Független Magyar Kezdeményezés nevében:
A. Nagy László Skultétyho 10. Pozsony,
Tóth Károly Febr. vit. 10. Vágsellye

Tankönyvkiadásunk 570 millió csődje helyett...

NSZK–magyar vállalat

Két miniszter szűk körű sajtótájékoztatóját szervezték meg tegnap a Művelődési Minisztériumban. Horst Horman alsó-szászországi kultuszminiszter ugyanis küldöttség élén néhány napig Magyarországon tárgyalt, elsősorban a magyarországi német nyelvtanítás segítéséről. Ebből az alkalomból előbb a vendéglátó Glatz Ferenc tájékoztatta a megjelent NSZK-beli és magyar újságírókat:

– E tanácskozás beletartozik abba a sorba, amelyet a tárca kitarotán szervez a magyarországi idegen nyelvi oktatási program és az ún. kulturális Európa-program keretébe illeszkedő országokkal. Ebben az amerikaiak, franciák, sőt a spanyolok mellett mindenképp legközelebbi szomszédainkkal, az osztrákokkal és az NSZK-val tárgyalunk. Nemcsak az udvariasság kedvéért kell mondanom, hogy éppen a nyugatnémet és az osztrák kollégák készek a legkonkrétabb segítésre. Bebizonyosodott, hogy a leggyümölcsözőbb az egyes tartományokkal való közvetlen kapcsolat. Nagyon örülünk az alsó-szászországi kultuszminiszter úr látogatásának, mert épp azokon a területeken ajánlott fel segítséget, amelyeken nekünk az idegen nyelvi és az európai oktatási

programhoz a legnagyobb hiányaink vannak. A mostani megegyezés értelmében a következő évben négy vagy hat olyan germanistát adnak, akik egyetemen, főiskolán vehetnek részt a tanárképzésben és a továbbképzésben. Igen nagy segítséget jelenthet továbbá, hogy a szakképzésben is közreműködnek. Ok hajlandók az informatika és az elektronika oktatásához hozzájárulni: két-három hónapra diákokat és tanárokat fogadni. Náluk az is kedvező jelenség, hogy az egész szakképzést az üzemekre építették. Így tehát, ha valaki Magyarországról kimegy vendéglátóknak, akkor elsősorban nem az iskolapadokban ül majd, hanem bejut a modern üzemekbe is. Végzős egyetemistákat, sőt kétnyelvű iskolában tanító tanárokat is fogadnak. Nekem eltökélt szándékom, hogy a kétnyelvű gimnáziumokat valóban kétnyelvűvé tesszük, tehát nemcsak az irodalmat és történelmet tanítjuk az egyes kisebbségek nyelvén, hanem minden tantárgyat. Ehhez azonban hiányoznak a természettudományos tárgyak németül beszélő tanárai. Nyilván már az is nagy lehetőség, ha a következő évben csak tíz vagy húsz tanár részére kapunk meghívást.

(folytatás a 4. oldalon)

Csehszlovákiai körkép

Kedden az amerikai külügyminisztériumba kérték Csehszlovákia washingtoni nagykövét, és a kormány éles tiltakozását fejezték ki a csehszlovák hatóságoknak a prágai tüntetők elleni erőszakos fellépése miatt. Együttal közölték a nagykövettel: a történetek után nem kívánják Washingtonban fogadni Jan Fojtíkot, a CSKP KB titkárát, aki a két ország kapcsolatainak fejlesztéséről tárgyalt volna.

A csehszlovákia magyar területi színház társulati ülésén elítélte a múlt pénteki prágai tüntetések során a rendőrség brutális beavatkozását és az események kivizsgálását kérte. A szolidaritás jeléül november 21–27-ig a színház minden előadása elmarad, és jövő hétfőn 12–14 óra között csatlakoznak az általános országos sztrájkhoz.

Prágában bejelentették, hogy a cseh kormányfő kérésére a főügyész vizsgálatot kezdett a pénteki diáktüntetés elleni rendőri fellépés okainak és körülményeinek a tisztázására. Prágai fiatalok egész éjszaka váltották egymást a Vencél téri szobornál, ahol gyertyák égnek, és ahol kora reggel óta két-háromszáz fős vitázó csoport látható.

A közgazdasági főiskolán éjszaka a diákok információs központot hoztak létre, amely kapcsolatot teremtett a többi főiskolai sztrájkbizottsággal. Cseke Budejovice-i főiskola ezeröttszáz hallgatója csatlakozott a sztrájkhoz. A pozsonyi főiskolákon szünetel a tanítás, kedden a Comenius Egyetemen diákgyűlés volt, ahol támogatásukról biztosították a prágai főiskolások mozgalmát. Vitákat és összejöveteleket rendeztek a hallgatók a szlovákiai Besztercebányán, Zólyomban és Zsolnán is.

Kassán háromezer diák támogatásáról biztosította az ifjúsági szövetség titkárságának és a csehszlovák Emberi Jogi Bizottságnak a pénteki prágai rendőráccióval kapcsolatos tiltakozó állásfoglalását. Teljes és hamisítatlan tájékoztatást követelték a hazai és külföldi eseményekről, valamint azt, hogy gyorsítsák meg a reformokat. A kassai diákok úgy határoztak, hogy központokat hoznak létre, ahol egybeközött a CSKP politikájáról, a gazdasági helyzetéről, Csehszlovákia történelméről, a szociális, adó- és árpolitikáról és más kérdésekről akarnak vitázni. Követelték, hogy a pénteki rendőrácciót kivizsgáló bizottságban kapjanak helyet a diákok képviselői is. Bejelentették, hogy újabb tüntetést fognak tartani. Hétfőn este a CSKP KB elnöksége rendkívüli ülésen vitatta meg a kialakult helyzetet. Az éjjel fél tizenkettőkor kiadott rövid közleményben még az állt, hogy az elnökség támogatásáról biztosítja a szövetségi, a cseh és a szlovák kormányok hétfői állásfoglalását. (A három kormány egyetértését nyilvánította ki a pénteki diáktüntetéssel szemben alkalmazott rendőri fellépéssel.) Az elnökség egyben arra biztatta a közvéleményt, a szülőket: tegyenek meg mindent, hogy az iskolákban azonnal újra megkezdődjön a tanítás.

Prágában vizsgálatot indítanak annak kiderítésére, hogy mi történt a múlt pénteken, és hogy mi vezetett a rendőrök durva fellépéséhez. Reggel óta újra gyülekeztek az emberek a Vencél téren. Délben egy óraker a Rádió téren. Rendőrök álltak a kapuban és nem engedték be senkit. A tömeg azt követelte, hogy tegyenek ki zászlót. Ez hamarosan meg is történt, majd a fiatalok visszamentek a Vencél térre. Gyűlést tartottak a diákok Pozsonyban, Kassán és másutt. Mindenütt támogatták a prágaiak felhívását és bojkottálják az órákat. Tiltakozott a rendőri brutalitás ellen a huszita egyház, és 74 bíró is. A Szocialista Párt visszautasította, hogy védtelen

emberekkel szemben a terrorista ellenes alakulatokat vetették be pénteken. Már a pártvezetés sem egységes. Miközben Jakes és Stefan, akiknek lemondását követelik a tüntetők, arról beszélnek, hogy egyesek anarchiát igyekeznek szítani és a munkásosztály elutasítja a fiatalok követeléseit, addig az ifjúsági szövetség vezetője, Mohaita kivált a tüntetők közül és velük együtt énekelte a csehszlovák himnuszot.

Pozsonyi hírek

Pozsonyban vasárnap megalakult az Erőszak Ellenl Társadalmi Bizottság, melynek tagjai színészek és képzőművészek. A pozsonyi színházakban szünetelnek az előadások, a színészek a közönséggel „politikai beszélgetéseket” folytatnak. Az írők csatlakoztak a többi művészeti szervezet felhívásához, mely arra szólítja föl Pozsony lakosságát, hogy ma, azaz szerdán tömegesen vonuljon a pozsonyi minisztériumok elé, tiltakozván a rendőrök brutalitása és a kormány hajthatatlansága ellen. A csehszlovákiai művészeti és ellenzéki szervezetek jövő hétfőre déli 12–2-ig tartó általános sztrájkot hirdettek.

Az Ellenzéki Kerekasztal távirata

Gustáv Husák köztársasági elnök és Ladislav Adamec miniszterelnök részére, Prága.

Prága utcáin megszólalt a szabadság és demokrácia hangja. Ezt a hangot el akarják fojtani. Már folyt a vér Prágában.

Felszólítjuk Önöket, hogy vessenek véget az erőszaknak! Gondoljanak 1956-ra!

Szabadságot Csehszlovákia népeinek!

Budapest, 1989. november 21.

Magyar Ellenzéki Kerekasztal

Közös tiltakozás

Több magyar demokratikus szervezet tagjai, valamint az Obroda nevű független kezdeményezés és a Csehszlovák Demokratikus Kezdeményezés független politikai párt képviselői nem hivatalos találkozójukon kapták a hírt, hogy a rendőrség, az állambiztonság és közelebbről nem azonosított fegyveres egység váratlanul s rendkívül brutális módon lépett fel diákok, pedagógusok és más állampolgárok ellen, akik a Národni Trída-n Prágában, miután befejeződött a Jan Opletal tiszteletére és emlékére szervezett felvonulás, nyilvánították a szabadságra és a demokráciára való vágyakozásukat. E fellépésük során a tüntetés résztvevőit bekerítették és módszeresen összeverték. Szájkosár nélküli kutyákat uszítottak rájuk, és az így kialakult pánikban sokan megsebesültek.

Olyan időszakban, amikor Csehszlovákia minden szocialista szomszédja olyan reformok útjára lépett, amelyeknek lényegéhez tartozik a társadalmi élet humanizálása, a türelem és az ember tisztelete, a csehszlovák állami szerveknek ezt a cselekedetét nemcsak rendkívül embertelennek tartjuk, hanem úgy véljük, hogy ez provokáció az emberiség és a türelem összemérei ellen, amelyekért mint az állampolgári és a nemzetközi együttélés legmagasabb rendű értékeiért tevékenykednek, dolgoznak és együttműködnek Közép-Európa népei.

A leghatározottabban tiltakozunk a fellépés ellen és felszólítjuk a nemzetközi közvéleményt, hogy nyilvánítsa ki szolidaritását a csehszlovák diákokkal.

Prága 1989. november 17.

Aláírók:

Buda Géza, SZDSZ, Dr. Ugrin Emese, Kereszténydemokrata Néppárt, Gáspár Miklós, Kereszténydemokrata Néppárt, Farkas Géza, MDF, Heiszler Vilmos, MSZDP, Emanuel Mandler, CSDI, Bohumil Dolezal, CSDI, Karel Stindl, CSDI, Eva Stolbová, CSDI.

A VILÁG HÍREI

– Tökés László református lelkész és hívei emberi jogainak semmibevételével Románia megsérti az ENSZ alapokmányát és a bécsi záródokumentumban önként vállalt kötelezettségeit – hangoztatta a magyar nagykövet az ENSZ-közgyűlés illetékes bizottságának vitájában. Esztérgályos Ferenc a nemzetközi közösség védelmét kérte Tökés László és gyülekezete számára.

– Franciaország kedden 30 kilotonnás nukleáris szerkezetet robbantott fel a Csendes-óceán térségében lévő Mururoa kísérleti telepén. Fran Wilde, Új-Zéland leszerelési minisztere kijelentette, hogy „mélysegesen elszomorította” az újabb, az idén immár hetedik francia nukleáris kísérlet híre.

– Zágrábban megtartotta újjáalakuló közgyűlését a Horvát Parasztpárt, amely még a századfordulón jött létre, s 1918 és 1941 között hol ellenzéki, hol koalíciós pártként fontos szerepet játszott a királyi

Jugoszlávia politikai életében. 1945 után nem működött.

– Eyskens belga külügyminiszter – az utolsó pillanatban – elhalasztotta szerdára kitűzött csehszlovákiai látogatását. Szóvivői bejelentés szerint erre az adott okot, hogy „a miniszter programját nem lehetett volna az eredetileg tervezett módon lebonyolítani”.

– A Portugál Kommunista Párton belüli reformisták azt követelik, hogy az ortodox eszméket valló Alvaro Cunhal távozzék a párt vezetői tisztségéből és hívjanak össze rendkívüli kongresszust.

– Tárgyalások folynak a Vatikánban a magyar kormány és az egyházi állam képviselői között a diplomáciai kapcsolatok megteremtéséről, és – vatikáni közlés szerint – „a magyar katolikus egyházzal kapcsolatos kérdésekről”. Casaroli és Németh Miklós korábban nyilvánosságra hozott levélváltása már rögzítette: mindkét fél részéről megvan a készség a háború után megszakadt diplomáciai kapcsolatok hely-

reállítására. Fontos részletek azonban még tisztázásra várnak.

– Bulgáriában a lakosság kétharmadának havi jövedelme kevesebb 140 levánál, vagyis a létminimum alatt van. A nyugdíjasok fele, több mint egymillió ember, 100 leva alatt kap... Ugyanakkor egyesek vagyont gyűjtöttek üzérkedéssel, korrupcióval, lopással és visszaéléssel – nyilatkozta Djulgerov, a bolgár szakszervezetek elnöke.

– Az NSZK kormánya szerint a NATO európai harcászati rakétáinak korszerűsítése végképp elvesztette időszerűségét. Bonni körökben „nevetséges” a kérdéstről még csak beszélni is, hisz e fegyverek a demokratikus Lengyelország, Magyarország, s az NSZK felé közeledő NDK ellen irányulnának.

A NATO atomrobbanófejű felszerelt rakétái a 90-es évek közepén avulnak el, s azok korszerűsítésének terve már az év elején is heves vitákhoz vezetett az USA és az NSZK között.

Jereváni bürokrata a moszkvai helyett?

Nem fogadta el hétfőn a szovjet Legfelsőbb Tanács a tagköztársaságok és az autonóm köztársaságok gazdasági önállóságáról szóló törvény tervezetét, s átdolgozásra szólította fel a kormányt. A népképviselők két dolgot kifogásoltak: 1. Meghagyná a központi irányító szervek jogainak nagy részét, míg kötelezőségeik zömét áthárítaná a köztársaságokra. 2. Nem biztosítaná a kisebb területi egységek és a gazdálkodó vállalatok önállóságát a köztársasági kormánnyal szemben. Semmire sem megyünk a gazdasági reformmal, ha a moszkvai központ diktatúráját a köztársasági központ váltja fel. A rigai vagy jereváni bürokrata semmivel sem jobb, mint a moszkvai – érvelt számos képviselő.

Nő a távolság...

... Nyers és Grósz között, legalábbis az ülésteremben. Október végén még közvetlenül egymás mellett foglaltak helyet. Most azonban az MSZP elnöke egy székkal arrébb ült, Straub F. Brunó mellé.

– Vajon miért? – kérdeztük a pártelnöktől, aki korábban azt nyilatkozta, hogy a volt MSZMP főtűtkárhoz fűződő kapcsolata az Országgyűlésen fog kialakulni. Régebben ugyanis (amikor még közvetlen padtársak voltak) Grósz még nem közölte vele, hogy az újjászerveződő MSZMP élére akar állni.

– Komolyabb okokat nem kell a háttérben keresni – így Nyers Rezső. Kádár János halála óta már többször módosították az ülésrendet. Ez történt most is, és én voltaképpen eredeti he-

lyemre kerültem vissza. Legalább levegősebben helyezkedhetünk el. (Közte és Grósz Károly között nem ül senki).

– Tehát a sokat firtatott Nyers – Grósz viszony milyensége nem zárja ki, hogy az MSZP netán részt venne az MSZMP közelgő kongresszusán? Egyáltalán, van már meghívásuk?

– Nincs.

– És számíthatnak rá?

– Ha meghívják, akkor komolyan elgondolkodunk azon, hogy részt vegyünk-e. Egyelőre azonban nem tudni, hívnak-e meg más pártokat, vagy befelé fordulnak. Mi egyébként mindenkivel kapcsolatot akarunk tartani a parlamenti pártok közül, még akkor is, ha például az MSZMP programja számomra egy kissé zavarosnak, ellentmondásosnak tűnik.

T. Hátori F.

Egy ideig nyilvánosságot nem kapott MSZMP-MDF vitafórumról

GRÓSZ MARADJON NYUGDÍJBAN, DE...

Interjú Csengey Dénessel

– Csodálkozva értesültem a sajtó-létezőtől arról, hogy közted és Grósz Károly között találkozóra került sor múlt szombaton, rögtön azután, hogy bejelentette a MSZMP: december 18-án tartja XIV. kongresszusát. Mi volt ezen a találkozón? Kérlek, tájékoztasd erről a Dátum olvasóit!

– Ez nem találkozó volt, hanem igen nagy közönség előtt lezajlott nyilvános vita. Aktualitását nyilván éppen az adta, hogy előző napon jelentették be az MSZMP decemberi kongresszusának összehívását, és azt, hogy Grósz Károly vállalja a főtűtkári posztot ebben az újjászerveződni kívánó pártban. Ez alkalom volt arra, hogy ki nyilvánítsam a véleményemet az újjászerveződő MSZMP-vel kapcsolatban. Éles vita volt ezen a szombati délutánon a Szentesi Helyőrségi Klubban. Elmondtam Grósz Károlynak, hogy úgy gondoljuk, ebben a pártban négyféle erő fog gyülekezni. Azoknak a köre másodsor, akik naív eszmehívóként a diktatúra legsötétebb éveire úgy emlékeznek vissza, mint a régi szép napokra. Azoknak a köre elsősorban, akiket történelmi bűnök emléke és a rossz lelkiismeret tart együtt. Azoknak a diktatúrában kiváltságot, kiváltságokat szerzett funkcionáriusoknak a csoportja, akik ebben a pártban látják az esélyt arra, hogy az érdemtelenül szerzett kiváltsággal együtt keljenek át a demokratikus túfokán, és végül negyedszer azokra a Kádár-rendszer politikai támaszait jelentő gazdasági vezetőkire lehet gondolni, akik ma megpróbálják leföldözni, kirabolni a nemzet vagyonát, magántulajdonba menteni és ilyen módon a gazdasági hatalomátmentést megkísérelni.

Világosan megmondtam Grósz Károlynak, egy ilyen párt ellen az MDF minden törvényes eszközzel harcolni fog. Hogy mit értünk ezen, azt azzal mutattam meg, hogy a nyilvános vitán részt vettem. A politikai eszméknek

ugyanis nem az a hivatásuk, leteperjenek egy népet. Éppen ellenkezőleg, az, hogy felszabadítsanak, öntudatra ébresszenek egy népet, vagy népeket.

Szemébe mondtam Grósz Károlynak, hogy emlékszünk rá, s nem fogjuk elfelejteni, ki volt az, aki egy évvel ezelőtt a sportszarnokban hidegen megfenyegette ezt a népet, amelyik akkor éppen felegyenesedni kezdett a diktatúra után. Emlékszünk rá és nem felejtiük el, hogy azokat a demokratikus pártokat és pártekezdeményezéseket, amelyek ennek a népnek a reményeit a nemzet eszméjében való bizalmát, a demokrácia eszméjében való bizalmát visszaadták, „fehérterrorista különítményeknek” nevezte – ezt nem fogjuk neki elfelejteni. Szemébe mondtam, úgy tartom helyesnek, ahogy a mostani állapot van, hogy ő nyugdíjban van. Ez így helyes. De az én apám 42 év munka után 6000 forint körüli nyugdíjat kap. Azt hiszem, még csak különösebben kegyetlen sem vagyok Grósz Károlyhoz, ha ugyanazt az összeget kívánom neki is.

– Hogyan reagált erre Grósz Károly?

– Kitért az összeütközés elől, nem vállalkozott a vitára. Azt mondta, becsül engem, mint író és gondolkodót.

– Mégis, hogy zajlott a vita?

– Mindketen kaptunk 15 percet, hogy a vitapozíciókat kijelöljük, én ezt mondtam, ő pedig kitérően fogalmazott, és próbált beszélni arról, hogy ő maga milyen pártnak érzi az MSZMP-t, de erről talán inkább őt kellene megkérdezni. Még egy dolgot fontosnak tartok elmondani: azzal zártam vitaindítómát, hogy noha mindenki tudja, hogy az ellenzéki pártok között viták vannak bizonyos aktuális kérdésekben, arra kértem a közönséget, hogy ezzel kapcsolatban ne tegyenek fel kérdéseket. Egy Grósz Károlyval folytatott vitában nem fogok bíráló megjegyzést tenni egyetlen ellenzéki párt politikájára sem.

Cseke Hajnalka

Új szakasz lesz, tiszta lappal?

folytatás az 1. oldalról

Maróthy László a vízlépcső kapcsán közállapotaink rendezetlenségéről is szólt. Kijelentette: sem az országnak, sem önmagának nem kíván olyan demokráciát, amelyben nincs helye a felelősségteljes ellenvéleménynek, ahol folyamatos támadásnak teszik ki magukat azok, akik határozottan vállalják ellentétes álláspontjukat. A miniszter felmentéséről szóló szavazáson a javaslat nem kapta meg a többséget és a döntés értelmezése körül tanácsalanság támadt, majd szünetet rendeltek el. Németh Miklós a szünet után felolvasta azt a levelet, amelyet Maróthy László intézet hozzá, bejelentve lemondását, s az Országgyűléstől ennek tudomásul vételét kérte.

Ezután Németh Miklós, a Minisztertanács elnöke a hároméves kormányprogramot terjesztette elő. Felszólalásában közölte: Czinege Lajos lemondott hadsereg-tábornoki rangjáról, és vállalta, hogy kiköltözik jelenlegi lakásából. A napirendben nem jelzett beszédében feltárta: mindezidáig nem adtak valós képet az ország eladósodottságának mértékéről; az még annál is nagyobb, s így a helyzet drámaibb, mint eddig tudható, vagy akár csak sejthető volt. Rendkívül összekuszált szálakat kellett kibogozni, hogy az 1982 óta történt események, műveletek, illetve az azt megelőzően történtek nehezen átlátható rendszerében rendet tegyenek. Ez mostanra megtört-

tént, s a kormány így abban a helyzetben van, hogy végre hiteles képet tud adni a parlamentnek az ország pénzügyi helyzetéről. Az alapos felülvizsgálat, a pénzügyi műveletek teljes körű számbavétele után a teljes bruttó adósság összege az év végére eléri vagy némileg meghaladja a 20 milliárd dollárt, a nettó adósság pedig szintén némileg meghaladja a 14 milliárd dollárt. A miniszterelnök közölte: heves vita után azért döntött a kormány a tények maradéktalan feltárásáról, mert tiszta lappal kívánja folytatni a piacgazdaság kialakítására, a vállalkozás élénkítésére, ugyanakkor a szigorú monetáris politikára és a gazdasági átalakulás miatt a legrosszabb helyzetbe kerülők segítségére irányuló programját.

E program 1992-ig terjedő elképzeléseit körvonalazta Kemenes Ernő tervhivatali elnök beszámolójában, illetve Bartha Ferenc, a Magyar Nemzeti Bank elnöke kiegészítő tájékoztatójában.

A vita pedig már ennél a napirendi pontnál is igazolta, hogy a képviselők szerint a kormány sok tekintetben adós maradt a reális, a megvalósítható elképzelésekkel. Voltak, akik az infrastruktúrális fejlesztések koncepciótlanságát, mások a lakásgazdálkodás tervezett átalakítását kifogásolták, megint más a szociálpolitika kidolgozatlanosságát, vagy az energiatermelésre vonatkozó terveket bírálta. És a jövő évi adótörvények megtárgyalása még hátravan...

Nem várt honyodalmakat hozott Maróthy László vizsgáldokozási és környezetvédelmi miniszter jó előre jelzett bejelentése, mely szerint saját akaratából lemond posztjáról. Erzelmes (érzelgős?) hurokat is megpendítő leköszönő szavai, úgy látszik, némileg meghatották a képviselők egy részét. Ugyanis ugyanazok, akik nagy többséggel elutasították Bős-Nagy-Marost, most nem fogadták el az utolsó „ősmarxista” miniszter lemondását, aki mindvégig kitartott a „mű” mellett. Így, noha többen szavaztak távozására (142), mint ellene (136), nem lett meg az abszolút többség, és egy pillanatig kétségesnek látszott: Maróthy most megy vagy marad? Most már tudjuk: ment... egy szektorral odébb, ahol immár Békés megyei képviselőként foglalt helyet.

T. Hátori Ferenc

Az MSZP világgazdasági programja

A Magyar Szocialista Párt parlamenti képviselőcsoportja a jelenlegi ülészak kezdetén ajánlást juttatott el az országgyűlési képviselőkhez Magyarország világgazdasági nyitására és Európa-politikájáról. Hátori Csaba, a képviselőcsoport vezetője így foglalta össze az ajánlás lényegét.

– A kongresszus előtt megkezdjük világgazdasági koncepciónk kidolgozását, de a helyzet úgy hozta, hogy nem tudtuk a kongresszus elé terjeszteni és ott megvitatni. A felfrissített anyagban ajánlásaink alapja a helyzetértékelés. Ez megállapítja, hogy az európai szocialista országok az utóbbi 15 év világgazdasági változásaitól elmaradtak. Erősen választ adunk az elektronika, az informatika, általában a tudomány és a technika fejlődésének kihívásaira. A kormányzat ugyan nagy erőfeszítéseket tesz, de egyrészt rabja még a régi szokásoknak, másrészt nem érzi maga mögött azokat a politikai erőket, amelyek egy ilyen nyitás támogatására felsorakozhatnak. Szeretnénk demonstrálni, hogy az

MSZP elszánt és eltökélt az irányváltásban, de nem 180 fokos fordulatra gondolunk. Ne törjünk pácát a KGST fölött, hanem alkalmazkodva ennek adottságaihoz, kiiktatva a nemzetek-fölöttiség elvét, védekezve a nem kívánatos külső hatások ellen, korszerűsítsük két- és többoldalú kapcsolatainkat az erre készséget mutató országokkal, mindenekelőtt Lengyelországgal és a Szovjetunióval. Ennek egyik konkrét lépése például a magyar-szovjet kapcsolatban a dollárelszámolásra való fokozatos áttérés.

A nyugati irányba az utóbbi időben látványos és sikeres lépéseket tett a kormány. Mi ebben is biztatjuk és bátorítjuk a kormányzatot csakúgy, mint a távolabbi régiókkal, az Egyesült Államokkal és a távolkeleti országokkal való kapcsolatok erősítésében. Gazdasági realitásaink szerint az 1992-ben létrejövő európai gazdasági egységtől államok szélén tudunk majd megkapaszkodni, erre kell törekednünk – mondta Hátori Csaba.

A Magyar Liberális Párt választmánya az 1989. november 26-i népszavazásról és a Magyar Demokrata Fórum Országos Elnökségének felhívásáról az alábbi állásfoglalást teszi közzé.

A Magyar Liberális párt helytelenül és veszélyesnek tart minden olyan megnyilatkozást, amely a népszavazástól való távolmaradásra ösztönöz. A jelenlegi politikai és gazdasági helyzetben az egész országnak létérdeke, hogy a lakosság minél tevékenyebben vegyen részt saját sorsának irányításában. Először van lehetőség Magyarországon népszavazásra és ezt az alkalmat a magyar népnek és kiváltképp a nép felemelkedéséért felelősséget érző minden politikai erőnek megragadnia kell és nem elutasítania s különösen nem szabad politikai tüzijátékkal elvonni a figyelmet az érdemi kérdésekről.

Álláspontunk szerint igenis kulcskérdés, hogy ki és mikor lesz a köztársasági elnök. Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy tisztázatlan politikai helyzetben, esélyegyenlőség és demokratikus nyilvánosság hiányában válasszunk köztársasági elnököt. Ez azt jelentené, hogy a köztársasági elnök a mai kiforrotlan politikai viszonyok között kap olyan legitimitációt, amely a megválasztandó Országgyűlés által nem ellensúlyozható. A népszavazással választott köztársasági elnök politikai tevékenységét ugyanis az Országgyűlés nem ellenőrizheti, őt magát szélsőséges esetben nem hívhatja vissza. Nem engedhető meg a parlamenti választások időbeli eltolódásának még a veszélye sem akkor, amikor mielőbbi belpolitikai stabilitásra van szükség.

Következetlenné és etikátlanná tartunk minden olyan kísérletet, amely a korántsem befejeződött demokratikus átalakulás e pontján nem a polgárok fásultsága ellen lép fel, hanem éppen azt igyekszik igazolni. Minden politikai szervezet önállóan alakíthatja politikáját, de köteles tartózkodni a nép feletti politizálástól, a kellően meg nem indokolt álláspontok bombasztikus közvitételétől és különösen köteles számolni a még mindig fenyegető totalitárius veszélyekkel. Azt tartjuk helyesnek és a demokrácia érdekeit szolgáló magatartásnak, ha a népszavazáson minden polgár csakis lelkiismeretére hallgatva szavaz.

A Magyar Liberális Párt választmánya

Tankönyvkiadásunk 570 milliós csődje helyett...

NSZK–magyar vállalat

folytatás az 1. oldalról

– Megállapodás született a tankönyvkiadásról, ami óriási segítség nekünk. A magyarországi tankönyvkiadás tönkrement. A nyáron én ezt 570 milliós csőddel vettem át. Nálunk ma a világ egyik legrosszabb tankönyvkiadása van: a könyvek rossz minőségűek, elfogadhatatlanul hosszú idő alatt jelennek meg, nincs munkafegyelem... Nem is sorolom tovább. A legnagyobb NSZK-beli tankönyvkiadó éppen Alsó-Szászországban működik. Most a miniszter úr és kollégái felajánlották, hogy ezzel a kiadóval konkrét tárgyalásokat kezdünk arról, hogy a kiadó akár 25%-os tőkével is részt venne magyarországi tankönyvkiadó vállalkozás alapításában. Nyugatnémet megrendeléseket is kapnánk, hiszen nekik mindegy, hogy a könyveiket mely országban nyomják, nekünk viszont üzletileg rendkívül hasznos. Igen fontos, hogy az itt forgalomban lévő tankönyvek minálunk is használható kötetek legyenek, sőt, tankönyveket is átengednek. Ez sok mindent megold a német nyelvű tárgyak oktatásában. E segítség nélkül számításaink szerint 8–10 év alatt nem oldhatjuk meg a feladatot, annyira hiányoznak a tankönyvírók, szerkesztők és fordítók. Igen gyors segítséget ígérték az új oktatási szerkezetben oly fon-

tos iskolakönyvtárainknak is – drága kötetekkel. Miniszter kollégám azonban annyit megjegyzett, hogy ez a kapcsolattrendszer kissé egyirányú, ezért lassan megteremtjük majd a visszonzás alapjait is.

Horst Hormann miniszter úr pedig így tájékoztatta az újságírókat:

– Utoljára tavaly augusztusban jártam itt egy delegációval. Akkor még nem nagyon hittünk abban, hogy Magyarország képes végigjárni azon az úton, amelyen már eddig is igen előre haladt. Azóta is nagy érdeklődéssel követjük azokat a mélyreható változásokat, amelyekkel úttörő a hasonló társadalmi berendezkedésű államok között. Alsó-Szászország kormánya nevében ezúton is mély hálával mondok köszönetet a rendkívül nyílt, tisztességes, ám errefelé akkor még szokatlan magatartásért, amellyel Magyarország elsőként nyitotta meg az NDK állampolgárok előtt a szabadság útját. A magyar vendéglátás mellett jól előkészített, hatékony és informatív tárgyaláson vehettem részt. Igen fontosnak érzem, hogy a kapcsolatoknak a jelenlegi stádiumában csak kis lépésekkel haladjunk előre, hiszen ezek reálisabbak és gyorsabban megvalósíthatóak, mint a hosszútávú, néha talán irreális, de legalábbis előre nem pontosan kiszámítható tervek.

(földessy)

Dél-Korea érdekes ország. Érdekességét – számunkra – nem elsősorban távoli egzotikum adja, hanem az, hogy olyan ország, amelytől tanulni lehet. Tanulni lehet, mert sikerei az élet minden területén látványosak, s tanulni lehet, mert nem zárkozik el a tanítástól sem. Kultúrában, sportban, nem utolsósorban politikában is megújult, magasabb szintre jutott, legimponálóbb azonban mégis gazdasági fejlődése. E sokak által irigyelt teljesítményű dél-koreai gazdaság egyik prominens képviselője hazánkban a Korea Trade Center, rövidített nevén a Kotra vállalat. Igazgatója, Lee Chin-Hyu – két nappal Ro Te Vu köztársasági elnök látogatása előtt – Győrött, az Észak-Dunántúli Regionális Gazdasági Kamara székházában magyar vállalatvezetőkkel találkozott, hogy megismertesse őket cége és hazája itteni törekvéseivel, a gazdasági együttműködés lehetőségeivel. Ezt az alkalmat felhasználva kértünk interjút tőle a Dátum olvasói számára.

– Először arra kérem, mutassa be vállalatát olvasóinknak!

– A Korean Trade Center a minden téren dinamikus fejlődő magyar–dél-koreai kapcsolatok elmélyítését és szélesítését hivatott szolgálni, elsősorban a gazdaság és a kereskedelem területén. A Kotra vállalat szerűen működik, de nem profitorientált, szak kifejezéssel élve non-profit állami cég, amely – Önöknél ez most divatos, de nagyon rokonszenves kifejezés – híd szerepét tölti be a termelő és külkereskedelmi vállalatok között. Igyekszik

Üzletszervezés Kotra módra

Dél-koreai szakember a gazdasági kapcsolatokról

elősegíteni az exportot és az importot, közreműködik közös vállalatok alapításában, a technikai kooperációban.

– „Minden téren dinamikus fejlődő” kapcsolatokról beszélt, s kétségtelen: a politikában gyors és látványos volt az áttörés, miután Magyarország – a „szocialista” országok közül elsőként – felvette a diplomáciai kapcsolatokat a Koreai Köztársasággal. Láttuk és hallottuk, milyen lelkesen biztatja a hazai közönség a magyarokat a szöuli olimpián, érdekelhetjük tehát az általános rokonszenv jeleit az Ön hazája és népe részéről. Vajon ezt a kedvező politikai légkört mennyire tudtuk kihasználni a gazdaság területén?

– Véleményem szerint is nagyon kedvező a politikai légkör, s ez nem maradt hatás nélkül a gazdasági kapcsolatokra sem: Magyarország és a Koreai Köztársaság között egy év alatt megduplázódott a kereskedelmi forgalom.

– Mivel majdnem a nulláról indultunk, abszolút számokban azért ez még mindig nem lehet túl sok...

– Kezdetnek azonban semmiképpen sem lebecsülendő eredmény. S a számok mögött biztató, hogy szoros és rendszeres együttműködés körvonalai kezdenek kibontakozni. Megsűrűsödött az üzletberek, kereskedelmi delegációk látogatása mindkét részről; részt vettünk az idei Budapesti Nemzetközi Vásáron és eljövünk jövőre is; kormány szinten pedig állandósultak a konzultációk.

– Az állam- és kormányközi kapcsolatok fejlődésének fontos lépcsőfoka a Ro Te Vu elnök magyarországi látogatása. Biztos vagyok benne, hogy ezáltal a politikai kapcsolat tovább erősödik a két ország között. Véleménye szerint a gazdaság is profitálhat az elnöki látogatásból?

– Egészen biztos vagyok abban, hogy az elnöki látogatás a gazdasági kapcsolatok terén is jelentős fejlődést indít meg.

– A politika milyen eszközökkel tudja segíteni a gazdasági kapcsolatok fejlődését?

– Elsősorban azzal, hogy garanciákat ad, biztonságérzetet nyújt a vállalkozóknak.

– Koreának bőven van eladnivalója, azt tudjuk. Nehezebb kérdés, hogy Magyarország mivel tudna fizetni érte.

– Dél-Koreát agresszív exportőr országgként tartják számon, pedig igen jelentős az importunk is. Van tehát lehetőség betörni a koreai piacra – de ezt természetesen jól meg kell szervezni.

Fontos, hogy érdemi munkát végző kereskedelmi küldöttségek utazzanak, Magyarország részt vegyen a koreai kiállításokon, például az 1990-es Szöuli Nemzetközi Vásáron, sőt, maga is szervezzen kiállításokat, kereskedelmi és árubemutatókat. Ugyancsak lényeges szempont, hogy nálunk csak akkor lehet eladni az árut, ha jól szervezett szervizhálózat és vevőszolgálat is áll mögötte.

– Beszélgetésünk színhelye Győr, s Ön nem először fordul meg itt. Magyarország nyugati határövezete sokáig hátrányos helyzetben volt, most viszont egyre inkább hasznos húz a tökéletes Nyugat-Európa közelségéből. A Távol-Keletről is erre vezet az út Magyarországra?

– Mindenhonnan Budapesten át vezet az út Magyarországra, ám az Önök kormánya most egy újfajta regionális együttműködést kezdeményezett négy ország, Magyarország, Ausztria, Jugoszlávia és Olaszország részvételével, ami az Alpok-Adria munkaközösségből nő ki. Ez mindenképpen felértékelte a nyugati megyék szerepét, s erre nekünk oda kell figyelniünk. Előttek egyébként valóban nem ismeretlen a környék: a regionális kamara meghívására már tavaly is jártam itt, az idén pedig megfordultam több nagyüzemben: például a Graboplastnál, a veszprémi Bakony Műveknél és a Badacsonyvidéki Pincegazdaságnál.

– Ön bízik a magyar–dél-koreai gazdasági együttműködés jövőjében. Azt jelenti ez, hogy a magyar gazdaság jövőjét is pozitívan ítéli meg?

– Hosszabb távon feltétlenül: igen.

Láng György Géza

Dátum vitaiskola

Vezeti: dr. Bóra Ferenc

Konfliktusmegoldás vitával

Társadalmunkban az 1980-as évek közepétől fordulat következett be. Egyre többen igényként fogalmazták meg a hatalom megosztásának szükségességét. Társaságok, egyesületek, mozgalmak, pártok jelentek meg, amelyek érdekeik képviselőire koncepciókat és programokat dolgoztak ki. A sokféle érdek érvényesítésének szándéka érdekkonfliktusokat hozott létre. A szervezetek és pártok vitában érvényesítik követeléseiket. Egymást ellenőrzik, s azonnal észreveszik a koncepciók és a tényleges gyakorlat ellentmondásait. Megkérdőjelezzik a jogtalan előnyöket, a konfliktusokat a nyilvánosság elé tárják, vitakoznak, protestálnak.

Az idegen szavak szótára szerint a conflictus latin szó, jelentése össze-csapni. Szinonimái: nézeteltérés, harc, összeütközés. Emberek közötti konfliktusra akkor kerül sor, amikor akadályba ütközik igényeik érvényesítése, vagy amikor érdekrendjük különböző. Romboló az a konfliktus, amikor a szembenálló felek csak egymás kiszorítására törekednek. A társadalomról szerzett tapasztalatok bizonyítják, hogy a konfliktusok enyhíthetők, átalakíthatók, s átvihetők olyan területekre, melyek nem romboló hatásúak.

Nem oldható fel a konfliktus vita keretében, ha a szembenállók nem rendelkeznek kellő információval. Ez eredhet abból, hogy tényeket elhallgatnak, melyeket vagy nem tudnak, vagy nem akarnak a konfliktusos helyzetben közölni. Pártok, érdekcsoportok, egyesületek, intézmények, vallási felekezetek, nemzetiségiek képviselői

ellepleznek, pontatlanul közölnek olyan tényeket, amelyek hátrányosak önmaguk és mások számára. Farkas László írja: „Vigyázni kell, mert most jöhet olyan idő, hogy a szárnyaló hamis szavak és a szürke józan érvek viadalán a közönség kipontozza az igazságot.”

Lehetségesek olyan konfliktusok is, amelyekben csak egyirányú közlés van, s ezek kizárják a konfliktusvitát. Ilyenek hatalmi hierarchiából következnek, s alsóbb szintű vezetőket, beosztottakat rendeletekkel, utasításokkal irányítanak. Az egyirányú – végrehajtásra utaló – közlések, a rendeletekkel és utasításokkal körülbástyázott bürokratikus „érdekképviselő” újabb konfliktusok létrejöttével jár együtt.

Indulatos, durva, kulturátlanságot mellőző érdekvédelem a vitában nélkülözi az udvariasságot, a másik emberrel vagy csoporttal nem képes az alapvető elemi szabályok szerint beszélni, vitakozni. Tovább mélyül a konfliktus, ha a szembenálló politikai, gazdasági, művelődési csoportok túl általános koncepciót védenek a vitában. Mások érdekeinek lebecsülése, pejoratív értékelése, csak érzelmi színvonalú minősítése, elferdítése nem oldja fel a konfliktusokat.

Megbomlik konfliktushelyzetben a kapcsolat és a megoldásra törekvő vita, ha nem egyenrangúak a szembenálló felek. Ha nem a konfliktus feloldása, hanem a másik fél, csoportképviselő elutasítása, befejezése kerül előtérbe a konfliktuskezelésben, a megoldás elmarad. Helyette a szemé-

lyeskedő vádaskodás kerül a vita előtérbe, amely rombolja a konszenzus lehetőségeit. Hazudozásra, hazugságra épített konfliktuskezelések ma még gyakoriak társadalmunkban. A nem valós, hamis, téves, megtévesztő, tényeket letagadó, manipuláló, szövszögő „érdekképviselő” kevésbé érvényesülhet a pluralista társadalomban. A pártok ellenőrzése, a jogállam funkcionálása, a nyilvánosság-igény ezeket reméljük egyre gyakrabban felfedni.

A konfliktusok gondolkodásunkban, nézetünkben, viselkedésünkben, tevékenységünkben egyaránt jelen vannak. Az érdekkonfliktusok érdekegyeztetéssel a vitákban együttműködéssé alakíthatók át. E vállalkozás kizárja az agresszivitást. Az érdekegyeztetés az érdekek magabiztos képviselőit követeli meg. Alapkövetelmények: A különböző érdekeket képviselő felek a vitában ismerjék el egymás jogát arra, hogy visszautasíthassák a másik fél véleményét. Vita keretében az érdekcsoportok megbeszéljük álláspontjukat társaikkal, igyekeznek kitartani álláspontjuk mellett, magabiztosan lépnek fel érdekeik képviselőiben és védelmében, de barátságos attitűddel támogatják ellenfeleik önbecsülését. Nem kell az ellentétes érdekek képviselőit kedvelni, de respektálni kell személyiségüket. Kiemelt jelentőségű a vitában az érdekcsoportok energiájának mozgósítása a közös cél (érdek) eléréseért. A szembenálló felek kölcsönösen egyezzenek

meg abban, hogy mellőzik az agresszív viselkedést. „Az agresszív emberek nem vitakoznak, hanem támadnak – állapítja meg D. H. Weiss –, beskatulyáznak, másokat hibáztatnak és követelőznek. Fokozatosan elidegenítik maguktól a másik embert.”

Nem jár pusztító következményekkel az érdekkonfliktus, ha másfajta konfliktussá alakítjuk át. Ilyen esetekben hangsúlyeltolódásról van szó, melynek hatására megváltoznak az értékrendek. Beszélhetünk értékkonfliktusokról, melyek az értékek megítélésének eltéréseiből adódnak. A konfliktus tisztázása közben akkor enyhül a szembenállás, ha nyilvánvalóvá válik, hogy a valóság sokféle értéket tartalmaz, melyek különböző csoportok számára más-más értéket jelentenek. Ha a vitában elismerjük a szempontjogosságát, közelebb kerülhetünk a kölcsönös bizalomhoz és megértéshez, s a szembenálló csoportok nem hódolnak be egymás értékrendjének. Nézetkonfliktusról van szó, ha a vitában nézetek, koncepciók, elképzelések csapnak össze. A toleranciának nagy szerepe van a konfliktusvitákban.

A jövőben természetes lesz az ellentétes nézetek egymásmellettsége és eltérése. A vezetők a pártokban, intézményekben, szervezetekben csak akkor tudnak egy-egy adott helyzetben tervezni, intézkedni, ha ismerik az eltérő nézeteket és álláspontokat.

Dr. Bóra Ferenc

„Begrüßungsgeld” a visszatérőknek

10 000-re számítanak a közeljövőben

Csehszlovákián, ill. Lengyelországon keresztül távoztak, nem vonták meg az NDK állampolgárságot, így két napon belül, a formaságok és a visszatelepítési feltételek (pl.: lakás, munkahely) rendezése után elhagyhatják a felvesztőhelyet. Azoknak viszont, akik hivatalos kitelepítési engedéllyel hagyták el az országot, s így NDK állampolgárságukról önként mondtak le, kérvényezniük kell azt, ám két héten belül ők is távozhatnak. Megjegyzem, az NDK korábban nem fogadta vissza a kitelepülőket.

Akinek szerencséje van, még korábbi, eddig hatóságilag lepecsételt lakásába is visszatérhet. Egy 16 éves középiskolást még a volt osztályába is visszavettek. Ez azért is érdekes, mert egy berlini gimnázium öt diákját tavaly még az ország összes középiskolájából kizárták, mert tüntetést szerveztek iskolájukban a leszerelésért, valamint a katonai parádé megszüntetéséért az okt. 7-i nemzeti ünnep alkalmából.

Az INFAS nyugatnémet közvélemény-kutató intézet szerint a visszatérők 54 százalékának teljesen hamis képe volt az NSZK-ról, ha jártak volna

korábban ott, eszükbe nem jutott volna, hogy ott keressék a szerencséjüket. A visszatelepítési okok között második helyen lakás-, harmadik helyen elhelyezkedési problémák szerepelnek. Ez derül ki azok szavaiból is, akikkel magam találkoztam. Egy középkorú hölgy, aki háromszobás, központi fűtéses, telefonos lakást hagyott itt, azt mondta: „Amikor megláttam a hatalmas tornatermet az ötven matracot, rögtön tudtam, hogy tévedés volt eljönni otthonról. Attól a pillanattól kezdve egyetlen vágyam volt: visszatérni.”

Szinte már már közhelyszerű viszont a pincérnő/buszsofőr házaspár esete. Ők saját kertes villájukat hagyták itt, mert bár „Mindenük megvolt, hiányzott a szabadság”. Azaz a hölgy elégedetlen volt az itteni divatkínálattal, utáltak nyáron üdülőben nyaralni (másra itt valóban alig van lehetőség), szívesen mentek volna ők is pl. a spanyol tengerpartra, mint a gazdag szomszédok – végtére is a pénzüik megvolt rá –, és hát a szabadidejükkel sem tudták ideát mit kezdeni, hisz itt „minden olyan sivár, nincsenek szórakozási lehetőségek.”

Ők odaát rögtön kaptak munkát. Igaz, a férfi reggel négykor kelt, késő este járt haza, szombaton és vasárnap is, hat héten keresztül szabadnap nélkül, mert mindig be kellett ugrania helyettesíteni. A feleség a felszolgálói munka mellé estére és hét végére mosogatást vállalt, hogy legalább a legszükségesebbeket megvehessék maguknak. Szabadidő? Nyaralás? Világlátás? Cuccok? Már fel sem merült. Nem volt kétséges: hosszú éveket kellene így gürizniük odaát, hogy az itt hagyott életszínvonalat valaha is megteremthessék maguknak. S így már nem érte meg.

Amiről kevesebb szó esik, mégis nyílt titok. Komoly szerepet játszik a visszatérésben, hogy sokan érzik: őket odaát nem tekintik egyenrangú németeknek. (Ismeretes, hogy a II. vh. után kitelepített magyarországi német nemzetiségűeket Németországban szörnyen lenézték, bennük nem az elszármazott honfitársakat, hanem „magyar cigányokat” láttak). Ha a megkülönböztetés nem is akkora az NDK-ból jöttekkel szemben, jellemző az egyik NSZK-beli humorista kissé ugyan túlzó, mindenesetre találó megfogalmazása, miszerint Nyugaton „német törökök”-nek tekintik a keletnémeteket. Szegények, rosszul öltözöttek, kiszolgáltatottak. És bizony ez általában elég egy átlag-nyugatnémetnek ahhoz, hogy magasabbrendűnek érezhesse magát.

Holan-Koch Julia

„Amikor Genschert láttam Prágában az erkélyen állni, az jutott eszembe: Fischer külügyminiszternek lenne ott a helye, a következő szöveggel: 'Polgártársak, úgy tekintem Önöket, mint akik kirándulni mentek. Ez a kirándulás tarthat három hónapig, de akár három évig is. Bármikor visszatérhetnek, és a kirándulást bármikor megismételhetik.' – mondta az NDK-dramatőr Volker Braun egy Magyarországon is megjelent interjúban.

Másfél hónap telt el azóta, és Modrow miniszterelnök most így nyilatkozik: Intézkedtünk, hogy a hazatérni vágyók mielőbb ismét itthon lehessenek. Ami természetesen azt jelenti, hogy szankcióktól nem kell tartaniuk, sőt – nyugatnémet mintára – még „Begrüßungsgeld”-et, azaz üdvözlőpénzt is kapnak odahaza: 150 keletnémet márkát. (Mint ismeretes, az NSZK-ba érkező minden NDK állampolgár évente egyszer 100 DM „Begrüßungsgeld”-ben részesül.)

S jönnek vissza, egyre többen. Az NDK Vörös kereszt 10 000 főre számít a közeljövőben. Akik hivatalosan jelezték visszatérési szándékukat (határátkelőhelyen, külügyminisztériumban), a belügyminisztérium egyik berlini felvesztőhelyére kerülnek. Kétágyas szobákban helyezik el őket, a legfontosabb holmikat, mint szappan, borotva, cigaretta, étkezés, stb. állami költségen vehetik igénybe. Azoktól, akik a közelmúltban Magyarországon,

Naptárlapjaim

A depolitizáló politizálók

Amint azt nagymamáinktól tudjuk, mindennek megvan a határa. A negyedik tábla csokoládé már éppúgy nem kell, mint a tizedik pohár málnaszörp. Bölcs tanítás, csak hogy mi nem vagyunk nevelhető gyerekek. Mit nekünk tizedik pohár arpasörp? Mit nekünk napi ötven újság, száz gyűlés, mit nekünk csapból bugyogó politika? Mi bírjuk. Csak egyre rezignáltabban, egyre fáradtabban, egyre cinikusabban. Én nagyon félek attól, hogy mire a sok hühö célhoz ér, addigra már nem érdekli az embereket semmi fajta közélet. Azt mondják ugyanis, hogy az rossz volt, ez meg neveléses. Van benne valami. Pontosabban vannak benne, akik elősegítik ezt a felismerést.

Hazánkban amint ezt tudjuk jól, a legközelebbi múltig egyetlen párt működött. Jelenleg, ösztötő havának közepén negyvenhárom. Nem kell hozzá nagy tehetség, hogy belássuk: elérjük mi még az ötvenet. Előzetesként álljon itt néhány demokráciájában elmaradott ország, ahol nincs ennyi mozgalom: USA, NSZK, Nagy-Britannia, Franciaország. Igaz, ezek az országok viszonylag huzamosabb ideje élnek a nálunk vágyott polgári demokráciában, így nincs okuk úgy tenni, mint az a kedves ismerősöm, aki egyszer, az olvadás első napjaiban tizenhat pornófilmet hozott be, és nézett együtt helyében végig, mert eddig nem lehetett. Nekik lehetett. Vitan felül áll, most nekünk is lehet.

Am az is egy nemzet ismérve, hogyan él hirtelen támadt jogaival. Ismerjük azokat a tragikus történeteket, amikor a felszabadított éhezők halálra ették magukat. Jó lenne, ha a frissen felszabadított politizálók nem politizálnák magukat halálra. A politikus halála a közömbösség. No nem a sajátja, mert abban nincs hiba. Ennyi agilis embert még nem hordott hátán a hon, hiszen először lehet retorzió veszélye nélkül mindenfélét mondani. Az agitátor bizonyára elégedett önmagával, közönsége viszont fádán lát szik. Nem csoda. A közönség arra gondolt, hogy vannak a rossz kommunisták (egyben és egészben), s vannak a bátor és úszta arcú ellenzékiek, akik majd megleckézítik a kommunistákat, mégpedig a nép aktív közreműködésével. Ez volt a naiv ábránd. Ezzel szemben ma vannak a kétféle kommunisták, és vannak a negyvenegyféle ellenzékiek. Remélem elnézik nekem, ha nem bocsátkozom mélyenszántó elemzésbe azt bizonyítandó, hogy nincs negyvenegy elhatárolható politikai irányzat. Ritkán bizonygatok olyan dolgokat, melyet józan ésszel nem lehet másként gondolni.

A világtörténelemben összesen nem volt még negyvenegy jól elkülöníthető irányzat, nem, hogy ebben a pillanatban Európa egyik legkisebb országában. Mégis van negyvenegy ellenzéki párt. Mondhatná bárki, miért ne lenne? A pártalapítás jog. Kétségtelen. Még attól sem félek, hogy ez az osztódás komolyan fenyegetné az ellenzéki pártok átütő győzelmét a jövő évi választásokon. Nem fenyegeti, mert a volt hatalom is osztódik, és egyébként sem képes semmilyen offenzívára, személyi állományá siralmas, ígéretei közül még a komolyakat

sem hiszi el senki. Lassanként ők maguk sem a győzelemről, hanem egy tisztes vereségről beszélnek.

Attól félek, hogy ezt a pártosdit a többség nem veszi komolyan, s ebből az egész közéletre nézve von le következtetéseket. A derék polgár, aki esetleg nem akar pártvezető lenni, még arra is képes lehet, hogy a mindent eldöntő vasárnapon otthon marad, s bár az eredményt ez sem befolyásolja, a jövőre nézve lehet következménye. Miért vannak ennyien? A bolsevizmus megtette hatását az emberekre. A ma itthon élő tízmillió magyar közül tíz olyan országban élt, ahol egyedüli érvényesülési út volt a pártvezetővé válás. Pártvezetőnek lenni valami misztikus főpapi hatalmat jelentett, jóformán semmi komolyan vehető munkával. Lehetett a polgár gazdag másképpen is, lehetett ismert másképpen is, de mégis, a képzeletbeli hierarchia tetején ott trónolt korunk hőse, a pártvezető a PB, KB, VB, EB, BEK, KEK, stb. tagja. Ebben az országban mivel sohasem volt polgári társadalom, csupán a hatalom közvetlen birtoklása jelentett garantált karriert. Így volt tegnap, és így lehet holnap is. Érthető, hogy negyvenegyszer annyian képzelik magukról, hogy ők vezetők, mint a létezett sötét időkben. Vicc? Az.

Amikor kiderült, hogy lesz, sőt létezik többpártrendszer, aligha hitte bárki is, hogy sok magyar értelmiséginek ez lesz a legújabb módszere az önmegvalósításra. Az sem baj (nekik), hogy összesen létezik vagy háromfajta irányvonal hazánkban. Nem baj, ma már a közmegegyezés részévé vált, hogy az egyik koncepció olyan, mint a másik, ami tovább növeli az újak esélyeit, hiszen a kutya sem vár el tőlük semmilyen újdonságot. Isten, család, haza... alternatívák: Otthon, hit, szeretet... Isten, föld, boldogság... Isten, nemzet, béke... satöbbi, satöbbi, ugyanaz. A baj, hogy ezeknek a mozgalmaknak a zöme egyszerűen komolyan vehetetlen mutációja más mozgalmaknak. De vannak. Sőt. Nagyon hangosan vannak. Többségük úgy jött létre, hogy valaki valahol kevesellte a szerepét. Ismert szokás. Nem én vagyok a Hamlet a Nemzetiben, elmegyek Miskolcra, ott hátha én leszek. Igaz, korunk hősei nem mennek el Miskolcra, ott ugyanis kiderülne, hogy meglehetősen csekély számú követővel rendelkezik a Párt. Marad Budapest belvárosában, ott van a legtöbb bizonytalan múltú utcasorok.

Nekem a frontátörést a MOP megjelenése jelentette. Addig voltak tradicionális pártok, valamint a létező ellenzék legalizált szervezetei. Am megjelent a Nagy Beszédhibás Vátesz, akinek mindegy, hogy nyolcvankilenc nem ötvenhat, sőt már a Szovjetunió sem ugyanaz, s megkezdte áldásos tevékenységét a magyar népért. Természetes szövetségese a Lancaster-ház (a vörös fejű Rózsa), valamint néhány részeg mártír. Igen, ez fordulat volt. Akkor derült ki, hogy lehet így is, egyáltalán nem zavaró, hogy egy mozgalomnak csak vezetősége van, tagság nincs, legalább nem zavarják a vezetők céljainak megvalósulását a népek, melyekről már Madách Imrének is nagyon rossz volt a véleménye. A népség március tizenötödikén meg október

huszonharmadikán ügyis kivonul az utcára díszletnek, egyébre még úgysem használható, ha végképp nem megy, akkor majd azt mondjuk, hogy mi nem vagyunk tömegmozgalom.

Az események felgyorsultak. Napokkal ezelőtt már megtudhattuk, hogy létezik Republikánus Nemzeti Párt is. Abból tudtuk meg, hogy tüntetést szerveztek a Pénzügyminisztérium elé, a valutaellátmányok befagyasztása ellen. A hangnem végtelenül republikánus volt és nagyon nemzeti, olyan republikánus, ami egy ezer évig royalista országban csak lehet. Sokan voltak. Ha kimennek az Osztapenko-Törkvés meccsre, egészen szép házat varázsolhatnak a BLSZ I-ben.

Am a legfantasztikusabb élmény egy buszmegállóban ért. Tisztes számú zászlós kompánia éltette a fiúkat (nyert a Fradi, az ország legrégibb tö-

tálnak? Mindenesetre nyugodtan tértem haza, hiszen újabb honfitársaimról tudtam meg, hogy önmegvalósult, s legnagyobb ellenségeim sem mondhatják, hogy irigy természetű vagyok. Végül is eljött a Pax Hungária, hiszen mindenki lehet minimum intézőbizottsági tag egy mozgalomban, s ha éppen úgy alakul, hogy nincs hely, akkor alapíthat egyet.

A keresztény, szabad, munkás, szocialista, független, nemzeti, népi, demokratikus szavakból többszáz variációs lehetőség kínálkozik, mely különféleképpen ragozva az ezret is elérheti. Karrierszegény országunkban tömeges karrier azonnali lehetősége, nyilatkozatok, röpcédulák, tiltakozások, küldöttállítás mi kell még? Csak tessék, tessék! Választható ünnepekkel várja az érdeklődőket a magyar közélet. Bármely zászlóból kivághatja a

Ingo Kirchner rajza

megpártja), míg én egy falragaszt olvastam. Megalakult a Haza Párt. Ez kiváló, szegény hazának eddig még csak negyven pártja volt, de egyik sem volt a Haza Pártja, pedig a haza, melynek befogadó ország híján rendületlenül híve a magyar, megérdemel egy pártot. A ragaszon programot kerestem, nem találtam. Egy jelentős információ volt, az elnök neve, aki mellesleg indul az elnökválasztáson is (igaza van, miért ne, ha másnak lehet, neki miért ne lehetne?). Ezen történelmi jelentőségű néven kívül különféle idézeteket olvashattam a papíron. Petőfi Sándor, Berzsenyi Dániel és mások nem kifejezetten ismeretlen mondatok. Rossz ömen. Berzsenyi közismerten visszavonultan élt, Petőfi Sándor pedig arra nem volt képes, hogy szülőhelyén megnyerje a választást a korabeli nemzeti közép jelöltjével szemben. Miért nem Lenint idéz a Haza Pártja? Ok mégiscsak bevették a Téli Palotát és az Auróra is akkor dördült el, amikor kellett. Az irodalmi szöveggyűjteményből egy valamiben nem voltam biztos, rendhagyó irodalomórára, vagy politikai gyűlésre agi-

semmit, tisztelt uram és hölgyem. Az így keletkezett lyukon ne nézzem semerre, még a végén hitetlen lesz. Ime egy boldog ország! Egyáltalán nem értem azokat, akik egyszerűen azt mondják, hogy őket képviselni kell. Miért? Alakítson pártot és képviselje magát. Mindig ez a másokra hagyatkozás! Tessék önállóan csinálni! Ha jól megy, öt szavazattal már relatív többséget kaphat bárki. Régen az önjelöltet verset írtak, hosszú sorok ki-gyóztak a szerkesztőségekben egy fogadóórán.

Ma az önjelölt pártot alapít. Aki meg nem, az vessen magára. Azért, mert az a kilenc és fél millió azt hiszi magáról, hogy ő a nép? Ne legyenek ilyen beképzelték. Szavazzanak inkább! Ekkora lehetőség még sohasem volt. Komolytalan? Persze. A valódi politika lejáratása? Az. Am valamit ne feledjenek tisztelt kívülállók. Bármit is gondolnak róla, bármennyire is megunták, a negyvenegy ellenzéki pártból az a harmincöt is, mely inkább asztaltársaságnak nevezhető... mégis új... és magyar.

Siposhegyi Péter

Vissza az engedélyekkel!

Egy képviselő elvesztette önvédelmi fegyverét

Az ellenzéki, akkor még alternatív szervezetek követelték először politikai ellenfeleiktől az önvédelmi fegyverek jogosultságának felszámolását. Kevesen tudták, sokan sejtették, a többségnek fogalma sem volt róla, hogy adott pozícióban a fegyveres önvédelem lehetősége is megilleti polgártársainkat. Az egyeduralom felszámolásával természetesen a kivételezettség sem tartható, megkezdtek országsszerte az engedélyek felülvizsgálatát, bevonását. A hír nem új, de a furcsa szertartás most foglalkoztatja a közvéleményt. Szekszárdon például azt beszéljük, hogy volt, aki tiltakozott a fegyver-beszolgáltatás miatt és a lakására érkező rendőrtisztet meglötte. Dr. Józsa Csaba rendőr őrnagyot, a Tolna Megyei Rendőr-főkapitányság igazgatásrendészeti osztály vezetőjét kérdeztük meg:

– Tényleg löttek?
– Lövés nem volt, ez nem igaz. Még nézeteltérés sem történt. Az tény, hogy különbözőképpen reagáltak az érintett személyek, volt, aki önként beszállította az önvédelmi fegyverét, másokat hatóságilag köteleztünk erre, és néhányan éltek a jogukkal, hogy azt hatástalanítva, emlék jelleggel megtarthatták. Humánusan jártunk el, mindenkihez személyesen ment ki a kolléga, senkit nem idéztünk be.

– Vegyük sorra: kinél lehet ma önvédelmi fegyver?

– A 2/1975. (IV. 16.) BM sz. rendelet szól a lőszerek, lőterek, ezen belül az önvédelmi fegyverek engedélyezéséről, használatáról. Mint ismeretes, januárban törvényerejű rendeleti módosítást terjesztettek elő, de a parlament nem szavazta meg, a jövő évben törvényben kívánják szabályozni e területet. Ez érthető, az állampolgárok számára hozzáférhetően, nyilvánosan kell kezelni ezt a kérdést, amire nem alkalmas egy BM-rendelet.

– Ezek szerint még az 1975-ös BM-rendelet szellemében kell eljárniuk?

– A politikai változás nem érintette a hatáskört, a megyei főkapitányságok döntenek az önvédelmi fegyverek ügyében. Született azonban egy miniszterhelyettesi utasítás, amely elrendelte a jogosultságok felülvizsgálatát.

– A fenti rendelet szerint kiket kell sorra venniük? S ma ki kaphat önvédelmi fegyver viselésére engedélyt?

– A rendelet szövege szerint a függetlenített párt- és KISZ-alkalmazottak, a járási, városi, kerületi, nagyüzemi pártbizottság első titkáraitól kezdve az osztályvezetői, s ennél magasabb beosztásig. Az államhatalmi szervek vezetői főosztályvezetői szint felett, a gazdasági szervek, a minisztérium felügyelete alatti vállalatok, trösztök irányítói. Rajtuk kívül a fegyveres testületek dolgozói, valamint a Magyar Partizán Szövetség igazolt tagjai. Az alacsonyabb munkakört betöltők abban az esetben, ha munkavagy egyéb jelentős körülmény indokolja a fegyver engedélyezését, és a

felsőbb párt-, szakmai vezetés a kiadást javasolja.

– Ez nagyon széles kör, ennyi fegyver volna környezetünkben?

– Nem automatikusan járt, csupán jogosultságot jelentettek ezek a beosztások. Az engedélyt mindenkinek kérnie kellett. Legutolsó adatok szerint Tolna megyében 221 önvédelmi fegyver található magánkézben és 282 jogi személyeknél, elsősorban pénzállításra, -örzésre. Most az öt évnél korábban kiadott engedélyeket vizsgáljuk felül, ami száz-egynéhány személyt érint. Erre hivatkozással hetven személytől vontuk vissza az engedélyt, a többség önkéntesen tette. Öten hatástalanítást kértek...

– Ez esetben nem tehető működőképessé a fegyver?

– Nem, ez visszafordíthatatlan beavatkozás. Két főnek pedig határozatot kellett hozni, önként nem volt hajlandó megválni.

– Nem esett szó róla, hárman elvesztették az önvédelmi fegyverüket. Közöttük az egykori MSZMP első tit-

kár, Szekszárd és környéke országgyűlési képviselője, Péter Szigrid. Mit tesznek ez esetben?

– Ezek az indoklások nem cáfolhatók, tényként kell elfogadnunk. Nincs semmiféle szankció. Körözést kell elrendelnünk az engedélyezett fegyver számán.

– Korábbi években milyen rendszerességgel vizsgálták felül az engedélyek jogosultságát, és milyen arányban vonták be azokat?

– Szűrőpróbaszerűen történtek ellenőrzések. A hetvenes évek végén volt egy nagy engedélybevonási hullám, akkor nagyon sok volt téveszelnök jogosultságát szüntették be. Egyébként nem volt gyakorlat, hogy nyugdíjazással, beosztás megszüntével visszavonják az önvédelmi fegyvereket.

– Egykori MSZMP-tagok, funkcionáriusok kezében lehet még fegyver?

– A hátralévő harminc személynél lehet, de mire a sor végére érünk, nem lesz.

– És akik öt éven belül jutottak hozzá?

– Rájuk még nem terjedt ki a vizsgálat, differenciáltan, lépcsőzetesen tudjuk végigvinni. Amennyiben a fegyverhasználatot szabályozó törvény életbe lép, akkor kimondja, hogy ki jogosult engedélyre.

– Ma kiadnak önvédelmi fegyverhasználati engedélyt?

– Leállítottuk. Egyetlen magánszemély-kérelem volt a BM Országos RFK rendészeti osztálya előtt, de ezt a napokban visszautasították. A jogi személyek ilyen irányú kérelme egyébként megnőtt a munkasörtség megszüntetésével. Hozzáteszem, hogy ezzel az aránnyal szemben 5000 vadászfegyver van magánkézbe. Adott helyzetben nem tudom, mi a veszélyesebb?

– Takács Zsuzsa

Okos kocsis a bolond szekéren

A szekér összevissza töredezett, rozszant alkalmatlóság volt, a két ló csont és bőr, az út pedig gidres-gódrós, helyenként jókora kátyúkkal. Az emberek asszonnal, gyerekek csak fölkapta azért rá, és megindultak a 45-ös úton. A kerekek kacszáltak kicsit, de gurultak, a járgány nyikorgott, de haladtak, az út kanyargott, de lassan fölfelé kapaszkodtak.

A 49-es elágazásnál azt mondja az egyik ember:

– Nem lesz így jó, halljátok. Majd megyünk mi gyorsabban is! – azzal félrelökte a kocsist, maga ült a bakra és kezébe fogta a gyeplőt. – Kanyarodjunk csak erre!

No, jól van, meglátjuk. Ugyan furcsállották többen, hogy az új kocsis igen szaporán patogatja az ostort, de nem a lovak fölött, hanem a többi utasokon.

– Csak azért teszek így – magyarázta az –, hogy együtt maradjatok, le ne potyanjatok.

Mentek, döcögtek tovább.

– Nem lesz így jó, halljátok! Majd

megyünk mi még ennél is gyorsabban! – szölt a kocsis egy idő múlva, azzal megállította a szekeret, kifogta az egyik lovat, odakötötte a saroglyához, majd közibecsapott az egy lónak: Hajrá!

Csodálkozott a ló, ámultak az úttársak, de az ostor még sűrűbben patogott, hát nem szóltak. Majd meglátjuk.

– Megyünk mi még gyorsabban is! – biztatta őket a kocsis. – Csak ne féljete, míg engem láttok! – azzal meghúzta a gyeplőt, mindenkit leszállított a szekérről, és így szólt: A Ráró húzza, ti meg toljátok! Fölült a másik ló hátára és onnan suhogtatta az ostort ember meg ló nyakán.

Hát, nem mondom, mentek egy darabig, de a kocsis már megint elégedetlen volt. Persze, hogy az volt, hiszen közben kiesett az egyik kerék. No de se baj, kidobatta a másik hármát is. Hiszen nem billeghetek a negyedik nélkül, meg aztán – mire való azok a kerekek? Ezeréves technika...

Attól fogva az alsó, hosszanti rudak

élén csúszott tovább a szekér. Elöl a ló hamar beledöglött, de az utasokat (a volt utasokat) be lehetett fogni helyette. Most hát nem tolták, hanem húzták. (Ne járjatok a haladás uszályában! Elenjáró technikához élenjáró emberek kellene!)

Így érkeztek el – még mindig a 49-es úton – az 56-os elágazásig. Ott nagyot zökkent a szekér, szétszaladtak az emberek, de hiába gondolták, hogy otthagyják a kocsist járgányostól, nem juthattak messzire: tankok álltak el az utat erre is, arra is. Mit tehettek, visszsaoldalgottak. A kocsis közben a gebéről átszállt az egyik tankba, onnan mosolygott rájuk.

– Ejnye, hát én toljam meg azt a szekeret? – nyájaskodott, miközben rájuk fordította az ágyú csövét. – Toltjátok, húzhatjátok, most nem úgy lesz már, mint eddig.

Valamelyik ember nagyon ártatlanul nézhetett rá, a kocsis ezt kérdésnek érezte, hozzátette hát magyarázólag:

– Mert eddig úgy volt, hogy én parancsoltam, ti engedelmeskedtetek. Belátom, nem volt ez egészen jól. Ezentúl úgy engedelmeskedtek, ahogy akartok, én meg csak parancsolni fogok.

Az MSZMP ez idén másodszor megtartott XIV. kongresszusának ajándom.

– És kerekei lesznek-e majd a szekérnek? – kérdezték többen.

– Lesznek-e? Hát miért vagyok én reformer is, humanista is, ráadásul az apátok? Hogy még kerék se legyen?

Azzal földobott a szekérré egy kereket. A 63-as elágazásnál alkalmi vétekből került egy másik is, a kettőt már felszerelheték a hátsó tengelyre. Így könnyebb lett húzni. A 78-as elágazásnál jött két napnyugati kalmár, azoktól vásároltak még kettőt. Ugyan más méretű volt, mint a meglévők, de azért csak felszerelték az első tengelyre. A szekér orra magasabbra került, mint a hátulja, így hát miközben haladtak, minden lepetyogott róla. A kocsis viszont, aki ezalatt visszaült a bakra, jól esően érezte, milyen magasan ül.

Vállon veregette magát:
– Mondtam én mindig, hogy modern technika kell! Ha én nem gondoskodom kerekekről, már belégebbedtek volna.

Az emberek megtörölték a homlokukat, és körülnéztek. Ott álltak a 45-ös út elején.

Ravasz Győző

Iskolakezdés Romániában...

Délkeleti szomszédunknál szeptember 15-én kezdődött el az új tanév. Hallhattunk, tapasztalhattunk már eddig is sokat a román oktatáspolitikával kapcsolatban, különösen a nemzetiségi, anyanyelvi oktatás helyzetéről. Köztudott az is, hogy Erdélyben az elmúlt tíz év során gyorsított ütemben számolták fel a magyar és német nyelvű iskolákat, mindössze a nagyobb városokban maradt pár tagozat, mesterségesen leszorított létszámmal, román vezetéssel és tanárokkal. Az egyetemek és középiskolák után most már komoly veszély fenyegeti a magyar és német nyelvű általános iskolai oktatást is. Íme egy történet a sorozatból. Elmesélte egy fiatal családapa, aki rokonait látogatta meg Magyarországon, és nincs szándékában áttelepülni, ott akar kitartani családjával, gyermekeivel.

A nagy múltú magyar oktatási intézményekkel rendelkező erdélyi nagyvárosban 1989 szeptemberében mindössze 4 (négy) körzeti iskolában engedélyezték magyar nyelvű első osztályok indítását. A dolgok megértéséhez szükséges azt is tudni, hogy első osztályba kötelezően csak a lakhely szerinti körzeti iskolába lehet beírni a gyerekeket. Ezt a tanügyi hatóságok szigorúan ellenőrzik, főleg a nemzetiségi osztályoknál. Beszélgetőpartnerünk körzeti iskolájában egyszerűen „elfelejtették” kifüggeszteni a nyár folyamán, hogy szeptemberben újra beindul az első osztály. A szülők érdeklődésére a válasz a legtöbb esetben a „nem tudom” volt, de nem egyszer a túlbuzgó román tisztviselők azt válaszolták, hogy ott aztán nem lesz több magyar osztály. A szülők közül sokan a román osztályokba íratják be első gyermekeiket, mások viszont kitaróbbak voltak, és utánajártak a dolognak, kiderítve, hogy a megyei tanfelügyelőség erre a tanévre is engedélyezte egyetlen magyar tannyelvű első osztály indítását. Az első tanítási napon a szülők meglepve tapasztalták, hogy a tiltás ellenére is 48 (negyvennyolc) gyermekkel kezdődött el a tanítás. Ez a létszám meglehetősen nagy az első osztálynak, ezért a szülők kérték az igazgatót, hogy indítsanak még egy első. A válasz az volt, hogy a megyei tanfelügyelőség csak egy osztályt engedélyezett a körzetben felmért igények alapján, két osztály in-

dítását pedig csak azután teszik megfontolás tárgyává, ha „legalább” 52 gyermek lesz, mert 26 alatti létszámmal nem indíthatnak újabb osztályt. Viszont van bőven hely a román osztályokban, ahol amúgy is már sok magyar gyermek van... Jellemző módon a választ nem írásban, hanem szóban közölte titkárnője révén az iskola igazgatója, aki természetesen román.

A szülők nem tárgyalhattak, elmentek a tanfelügyelőségre, ahol azt a választ kapták, hogy az iskola vezetőségének kell hivatalosan kérnie újabb osztály indítását, természetesen ha megvan az előírt létszám. Közben a tanító néni kérte a szülőket, ne menjenek tovább, mert neki már most nézeteltérése van az igazgatóval, aki azzal vádolja, hogy ő nem akar annyi gyermekkel dolgozni, és látja... a szülőket. Foglalkozik ő akár ötven gyerekkel is, majd maradnak órák után is, csak ne legyen konfliktusa az igazgatóval...

A szülők sürgetésére összehívták a rendkívüli szülői értekezletet, ahol megjelent az igazgató is. Fenyegető és elutasító hangnemben magyarázta el, hogy a román állam milyen nagy anyagi áldozatokat kénytelen hozni a nemzetiségi oktatás fenntartásáért, és ő személyesen sem érti meg a szülőket, akik létszám alatti osztályokat akarnak indítani. Meggyőződése, hogy a kiváló tanítónő nagyon gondosan fogja oktatni mind a 48 gyermeket. Aki azonban elmélyültebb oktatást szeretne gyermekének, annak azt tudja ajánlani, írassák át a gyermeket román tannyelvű osztályba, mert a gyermek elsődleges érdeke, hogy minél hamarabb és tökéletesebben elsajátítsa az állam nyelvét.

Mindezek hallatán az egyik szülőnek volt bátorsága megkérdezni, hogy az egyetlen magyar osztály mellett beindult 6 (hat) román osztály 18–20 gyermekkel működik, azokra nem vonatkozik a 26-os minimum létszám? A válasz gyors és meggyőző volt. Az igazgató szerint senki sem várhatja el, hogy holmi szabályozók, vagy át nem gondolt rendeletek miatt munka nélkül maradjanak román tanítónők...

Tehát maradt az egyetlen magyar osztály. Igaz, a létszám mérséklődött, mivel két gyermeket szülei átírtak az egyik román osztályba.

Szamosi Béla

Bródy András

Volt csehszlovák parlamenti és magyar országgyűlési képviselőről és politikai szerepéről szólt a Magyar Televízió HÉT című műsorának rövid riportja november 12-én. Elhangzott ugyan néhány mondat pályafutásáról és tragikus haláláról – bár golyó általi halál volt az ítélete, azt nem lehet tudni, mikor és milyen körülmények között halt meg – fontosnak vélem, hogy felidézünk politikai hitvallását, annál inkább, mert ennek most különös aktualitást adnak az Ukrán SZSZK, s benne Kárpátalja nemzeti mozgalmái.

Bródy András újságíróként és politikusként, ameddig tehetette, mindig a ruszin nép (kárpát-ukrán, ukrán, válasszon ki-kí ízlése és felfogása szerint a Kárpátalján élő szláv népesség politikai koronként változó megnevezéseim közül) gazdasági, politikai és társadalmi érvényesülése érdekében tevékenykedett. Először a prágai parlamentben, ahol többször emlékeztette a csehszlovák kormányt az 1919-ben megígért, de meg nem valósult ruszin autonómia-ára. Ezt csak igen későn, Csehszlovákia széthullásakor, Szlovákia „önállósulásakor”, s a magyarok lakta ungi és beregi részek Magyarországhoz való csatolása után, 1938 őszén kapta meg. Az autonóm kormány elnöke Bródy

lett, ám amikor az október 25-i prágai közös minisztertanácson az autonómia területén a hovatartozást eldöntő népszavazás engedélyeztetését kérte, megfosztották miniszterségétől és mentességétől, vizsgálati fogságba vették.

1939-től, amikor katonai akció következtében egész Kárpátalja Magyarországhoz került, már a magyar országgyűlésben folytatta ezt a – sajnos – sikertelen küzdelmet. A visszacsatolás után Teleki Pál ugyan komolyan gondolt arra, hogy Kárpátalja vajdaság formájában autonóm egységként illeszkedjen a magyar államkeretbe, törvénytervezetét be is nyújtotta az országgyűlésnek, de a katonai körök ellenállása folytán javaslata megbukott. Bródy ezután is napirenden tartotta az autonómia ügyét, de Teleki halálával, s a háború előrehaladtával ez az elképzelés egyre kilátástalanabbá vált.

1944-ben Bródy András a jövő kilátásai felől gondolkodva a partizánokkal is kereste a kapcsolatot, s egyes források szerint meg is találta, de ez a kárpátaljai ruszinság (ukrán-ság), s az ő előre elrendelt személyes sorsán már nem változtatott. A kárpátaljai ruszin-ukrán sajátosságát képviselő

felfogása ugyanis nem illett bele a tervekbe, Kárpátalja (ál)történelmi elvű szovjet bekebelezésébe. E politikai nézetkülönbség miatt kellett meghalnia.

(1896–?1946)

Nevét a szakmailag nem is értékelhető hivatalos szovjet-ukrán „történetírás” csak primitív útszéli gyűlölködéssel emlegette. „Hitlerista ügynök, háborús bűnös, a magyar fasizmus ügynöke” – csak azokat a jelzőket említtem, amelyeket az éppen a kezem ügyében levő könyvekből idézhetek. (Pl. J. V. Ilnickij: Diadalmas előrehaladásunk útjelzői, Uzshorod, 1975.)

Kárpátalján ma sokan és sokat beszélnek a lehetséges és kívánatos magyar-ukrán (ruszin) megbékélésről. Ez azonban Bródy András pályájának újraértékelése, személyének rehabilitálása nélkül elképzelhetetlen. Reményeink erősek, hiszen a filmbeszámolóban láttuk, hogy a kárpátaljai területi KGB felülvizsgálatra továbbította (hová?) a Bródy-aktát, s erre tett ígéretet az apja rehabilitálását évek óta szorgalmazó fiúnak. Hogy mitől erősek a remények? Tudjuk, a KGB tud nagyon szavatartó is lenni.

Tóth István

A bíboros hallgat

Lapunk november 14-én közölte az MDF tatai szervezetének levelét, melyben Paskai bíborost kérték, tegyen lépéseket a nagyváradi Szt. László templom megmentése érdekében. A templomot, melyet két esztendeje restauráltak közadakozásból – reformátusok, zsidók, románok és magyarok összeadott fil-léreire –, a románok ma el akarják tolni a helyéről. Nem ördögi, hanem örült ez az európai kultúra elleni bűnös terv.

Vártuk a válaszlevelet Esztergomból. Az érsek, mint eddig annyiszor, megint hallgat. Márton Áron Erdélyben megint magára hagyott Esztergom által egy ügy, mely nem tűr haladékot. S mert Paskai bíboros nem hajlandó még ilyen esetben sem hallatni hangját, soraimmal a protestáns és zsidó testvérekhez fordulok. Lépünk fel e terv ellen magyarként, hiszen a magyar múlt egyik jelentős épületéről, a magyar kultúra igehirdetőjéről van szó. Nagyváradon nyugszik történelmünk számos kiemelkedő személyisége, abban a kriptában, amit ma Ceausescu mérnökei meg akarnak semmisíteni. Hiszen a kriptát nem lehet eltolni...

Apellálok továbbá azokra az évszázados hagyományokra, melyeket szintén nem lehet megtagadnunk. Hiszen együtt éltünk századokon át mi, ott Erdélyben zsidók, katolikusok, protestánsok...

Ehelyt nem kell magyarítani együttélésünk lényegét. Am tudnunk kell, hogy közös kincsünk a nagyváradi Szent László templom. Álljunk ki hát amellett egyként, ne engedjük, hogy minden, ami magyar, porrá őrldjék a román diktatúra malmában. Imádkozunk vallásunk szerint Istenhez, hogy ne engedje házának megcsúfolását, népünk megalázását, történelmünk és kultúránk kigúnyolását – a romániai örületet. De imádkozunk azokért is, akik el akarják követni ellenünk e bűnt, s azokért, akik nem tesznek ellene...

Torkomban csomóval írom soraimat, hiszen soha ekkorát nem mulasztott Esztergom a magyar történelem viharaiiban. De soha nem is lett volna rá akkora szükség, mint most az Erdélyben lejátszódo etnocidium idején. Jőmagam pedig pásztor nélkül, igen egyedül érzem magam szegényemben.

Bízom abban, hogy különböző vallású magyar testvéreink segítenek megmenteni Nagyvárad ősi székesegyházát – akkor szegény-érzetem boldog megnyugvássá válik. Mert amilyen szellemben adakoztak egy magyar ügyre Várad polgárai, olyan szellemben folytatjuk itthonról a harcot az ottani székesegyházért.

(stoffán)

Hajnalban
indultok

EMLÉKEZZÜNK

A felvidéki magyarság kitelepítésének évfordulója

November 19-én volt negyvenhárom éve, hogy a szlovák hadsereg hajnalban körülzárt a felvidéki magyar lakta falvakat. A lakossággal közölték: készítsék össze útipoggyászuikat, mert a Szudéta vidékre deportálják őket bányamunkára, fellebbezésnek helye nincs, s útipoggyászuikon kívül minden tulajdonukat ezennel elkobozzák. Katonai teherautókra terelték, majd marhavagonokban helyezték el valamennyit. Mindez másfél évvel a háború befejezése után kezdődött meg, s csak 1947. február 25-én fejeződött be. A történelem pedig erre a módszerre azt mondja: akárcsak a fasiszták! Holott a máskülönbben akkor még polgári demokratikus Csehszlovákia (hadsereg) alkalmazta az ártatlan magyar lakossággal szemben. Csehszlovákia ezzel megszegte az ENSZ genocídiumra, vagyis magyarul népiirtásra vonatkozó tilalmát. Hiszen a genocídium nemcsak népeknek, népcsoportoknak nyelvék, vallásuk, nemzetiségük miatti lemeszárítását jelenti, hanem az ENSZ erről szóló okmányai már a kitelepítést is így minősítik.

Mi volt az előzmény? – A Magyarországtól a Vörös Hadsereg bevonulása után ismét elcsatolt Kassán az egykori Abaúj vármegye székházának erkélyéről 1945. április 5-én kihirdették

azt a kormányprogramot, amit Klement Gottwald dolgozott ki. Benne szerepelt, hogy minden szlovákiai magyar kollektíven felelős a háborús bűnökért. A kollektív bűnözés pedig fasiszta, illetve sztalinista fogalom, sem a bűnügyi lélektan, sem a jogállamok büntetőelmélete és büntetőgyakorlata nem ismeri. Jó volna, ha most nem ezt, vagyis nem ezt a valóságot kellene leírnom, hanem a trianoni békében a valódi nemzetiségi határoknak megfelelően húzták volna meg az országhatárokat, s ma is békében élhetne egymás mellett szlovák, magyar, román, s mindenki. De Trianonban megcsontították a magyar néptömeget, s a trianoni határtól északra most is van ügyes nemzetiségi manipuláció, testvérféltés, természetes emberi érzését fékezve csak a szikár tényeket írom le. E tények kimondását mindig Sztálin. és Brezsnyev kötelező nemzetközi feyelme, csendje idején tiltották. A bűnös, önbecsmérlő hazugságokra kényszerített iskolarendszer pedig félrevezette a fiatal magyar nemzedéket.

A tények: A trianoni békeszerződés szétszakította az egységes, zárt tömbben élő magyarságot, s annak egy-két száz kilométeres szélességű sávját Szlovákiához csatolta: 505 olyan falut és 16 olyan várost, ahol a lakosság

90%-a, összesen egymillió ember – magyar volt. Ezzel a mai Szlovákia területének egyharmada 35,5%-a – alapvetően került oda. Ha nemzetiségi jogokat kijátszó – bár különböző eszmeiségű – szlovák hatalom 1980-ra az addig Szlovákia 30,6%-át képező magyarság arányát 11,2%-ra apasztotta le. Íme néhány adat a városok lakosságáról 1910 és 1980 összehasonlításában: 1910-ben Kassa lakóinak 75,4%-a volt magyar. Ma 3,9 százaléka. A magyarok aránya Komáromban 89,2-ről 59,3-ra Érsekújvárott 91,4-ről 28,2-re, Léván 90,5-ről 17,0-ra csökkent 1980-ig. Továbbá Rozsnyón 87,7-ről 34,0-ra, Nyitrán 58,4-ről 11,3-ra. A szomorú sor ennél hosszabb. Ez a magyar népesség nem más népek között szórványban, hanem túlnyomó részt egységes tömbben, szorosan a trianoni határ másik felén élt és él.

Végül is, trianon szembefordította egymással a Kárpát-medence népeit, mert e gyűlöletes emlékü palotában nem a valódi nemzetiségi határok szerint húzták meg az országhatárokat. Szlovákiában is „birtokon belül” ügyesen sorvaszthatták a magyar nemzetiséget. Most azonban, hogy lassan megszűnik a szocialista tábor mindenben kötelező egysége, fennáll a ve-

szély a nyíltabb magyarüldözésre. Igaz, Csehszlovákia lakosságának kétharmadát kitevő csehek és morvák közeletében nemigen lelhető fel a magyar kérdés. Ez azonban nem változtat a súlyos helyzeten: a trianoni béke a Kárpát-medencében megteremtette Európa leginkább nemzetiségellenes országhatárait. Nyilvánvaló, hogy az aránytalanul, képtelenül neki juttatott területek birtokában Szlovákia versenyre kelt az idővel, hogy mielőbb elszlovákosítsa minél több magyart.

Most 1989-et írunk! Nehéz év. Szinte minden kérdés minden megoldási lehetőség sokféle, s nem mindig engedi meg, hogy kiszámítsuk: mi lehet az eredménye. Emberi önbecsülésünk azonban arra kötelez, hogy tiszteleggel emlékezzünk. A hajnali riasztásra, a sima közigazgatási modorban bezárt nemzetiségi iskolákra, mindenre. Nem engesztelhetetlen haraggal, s nem a végtelenségig, csak addig, amíg végre őszintén tárgyalhatunk a tisztességes, emberi megoldáson. Akkor majd kötelességünk lesz a felejtés, s el is felejtünk minden rosszat. De addig, a Felvidéken és a határon innét, kitelepítettek és leszármazottak: mondjuk el mindenkinek.

Földessy Dénes

A közelmúltban főműsoridőben láthatuk Böjte József kiváló alkotását, a *Vigyél magaddal...*-t. A dokumentumfilmben Sztójka Katalin, kalocsai cigány család-gondozó mondja el, számára mi az: cigánynak lenni. De ne feledjük azt, hogy ő miként éli saját cigányságát, jórészt rajtunk múlik. Nem tudom, a szerencsétlen véletlen, vagy az „okos” műsorpolitika keze volt-e a dologban, hogy a filmmel párhuzamosan, az 1-es műsoron Agatha Christie krimiit adtak. A szembesítés így nem igazán sikerülhetett.

Végül is, a Sztójka Katalin által felsorolt sérelmeket „túl lehet élni”. Az már más kérdés, mennyire sértetlenül. Ha a tanár így lép be az osztályba: „Nyissátok ki az ablakot, mert bűdös cigányszag van” – és csak egy cigány tanul az osztályban. Ha elveszik egy sál, elsőnek a cigány gyerekek holmiját rázzák a földre. Hogy külön fogast csináltattak a munkahelyen, mikor hírt vették, hogy egy cigány kerül oda dolgozni.

Mert mindannyian összeeskábáljuk a magunk külön fogását, ha cigányokkal találkozunk. Ha másként nem, csak „észrevétlenül” odébb húzódunk a buszon, amikor felszállnak mellénk. Hiszen, „úgyse veszik észre”. De az sincs benne értékrendünkben, hogy egy láthatóan terhes nőnek át kell adni az ülőhelyet, ha cigány.

De mondom, ezek apró sérelmek, amiket túl lehet élni. Előítéleteink egyéb következményeit már kevésbé. Hogy cigány gyerekeket a szülők tudta nélkül, lehet felmenteni a kötelező iskolai oktatás alól. Hogy a kisegítő iskolákban 80% a cigányok aránya. Mert ez nem genetikai, hanem szociális adottság.

SZEMBESÍTÉS

Ennek közvetve dolgozik a kalocsai cigány férfiak háromnegyede segéd-munkásként, amit a magyar népnyelv csak „brazil gépsor”-ként emleget. Ezért keresnek a családfenntartók havi 2800 forintot, szerződésben, amit hónapról hónapra újítanak meg velük. Lehetetlen életfeltételek. Meg is van az eredménye. A cigány segéd munkások nagy részét 35 éves korára leszázalékolják, de ha nem hagyja magát, és tovább dolgozik, nem éri meg az 50 évet. És ezt nem lehet túlélni.

Amíg ezért az arcpírító helyzetért nem saját magunkat okoljuk, amíg a cigányság „jelleméből” fakadó okokat sorolunk fel magyarázatként, addig szembe kell néznünk a ténnyel: a cigányokat mi magunk is másodrendű állampolgároknak tekintjük. Ahogy Sztójka Katalinnak mondták: „Ha más tiszta, akkor neked kristálytisztának kell lenned”. Iszonyú teher. És csapda is egyben. Mert vannak emberek, akik elhiszik, hogy – bőrszínük miatt – számukra ez az egyetlen út. S még nagyobb tragédia, hogy ez ma valóban így van. Mert a cigányon – ellentétben a többi kisebbséggel – látszik, hogy kicsoda. Ezáltal a kérdés már nem az: vállalom-e, vagy sem. A riportban Sztójka Katalin elmondta: vannak cigányok, akik letagadják, hogy ők cigányok. Ez csak illúzió. A cigány legfeljebb csak magának tagadhatja le származását. A környezet mindig is cigányként fogja kezelni.

S ha 200%-osan megfelel a mindenkire „egyformán” érvényes társadalmi elvárásoknak, akkor „jó cigánynak” fogják tekinteni. És a társadalom önértékesen veregeti saját vállát: ugye, minden rendes ember számára akad itt hely. Csak az egyenlőség-ről kár beszélni.

Sokszor felmerül érvként, hogy a cigányok „mások mint mi”. Igaz. Azt is szívesen felróják nekik, hogy nem „hajlandók” beilleszkedni. De azt nagyon kevesen nézték meg, miben más a cigány. A cigányság értékrendje még sokat őriz az egykori nomád társadalomból. Tudjuk, az értékrend a legnehezebben változó szociológiai kategóriák egyike, hiszen az ember gyermekkorában „szedi” magára, akárcsak viselkedésmintáit.

A cigány számára elsődleges a *patyiv*, a személyét illető tiszteltetés. Egy sor, számunkra érthetetlen cselekedetük származik abból, hogy megadják egymásnak ezt a tiszteltet. Ha erre legyintünk, akkor elfeledjük, számukra legalább annyira idegen a mi kultúránk, mint nekünk az övék. És anélkül sohasem fogunk egymással „kijönni”, ha nem ismerjük meg a másikat.

Illuzórikus olyan emberektől, akik számára személyük megbecsülése mindennél fontosabb, elvárni, hogy beolvadjanak egy olyan környezetbe, amelyik látványosan megveti őket. Régi igazság, a cigányság hozzánk való viszonya azon múlik, miként

tekintünk mi rájuk. Nem tudom, milyen alapon várjuk el a cigányoktól, hogy fogadják el a mi kultúránkat, amikor mi még arról sem vagyunk hajlandóak tudomást venni, hogy az ő kultúrájuk egyáltalán más mint a mienk. Különbösen sem lehet cél, bármilyen „jósándék” vezéreljen is, hogy bármilyen kultúrát ráerőszakoljunk, bármilyen népcsoportra. Egy célunk lehet csak: a különböző kultúráknak meg kell tanulniuk egymás mellett élni. És elviselni egymást.

Akárhogy nézem ugyanis, itt közel 400 000 magyar állampolgár életéről van szó. Akit ugyanolyan jogok illetnek meg mint bármelyikünket. Akinek – elméletileg – jogában áll eldöntenie, hogyan kívánja leélni életét. Akinek – elméletileg – ugyanazok az esélyei, mint bármelyikünknek. És jól tudjuk: ez nincs így. A cigánynak nemcsak azokkal a hátrányokkal kell megküzdenie, amelyek abból fakadnak, hogy cigánynak született. Hanem azokkal is, amelyeknek oka, hogy a társadalom őt cigánként kezeli.

Boldogan fürdünk frissen felfedezett európaiságunk tudatában, miközben a mindennapos társadalmi gyakorlat több százezer embert sújt amiatt, hogy egy a miénktől eltérő kultúrában született. Külön előítéletekkel kezeljük őket, mert ez a különbség jól látható, és első látásra megkülönböztethetővé teszi őket.

Saját európaiságunkat mérhetjük le azon, ahogy a cigányság nyilvánvalóan nem európai kultúráját toleráljuk. Nagy vizsga ez számunkra. És egyelőre bukásra állunk.

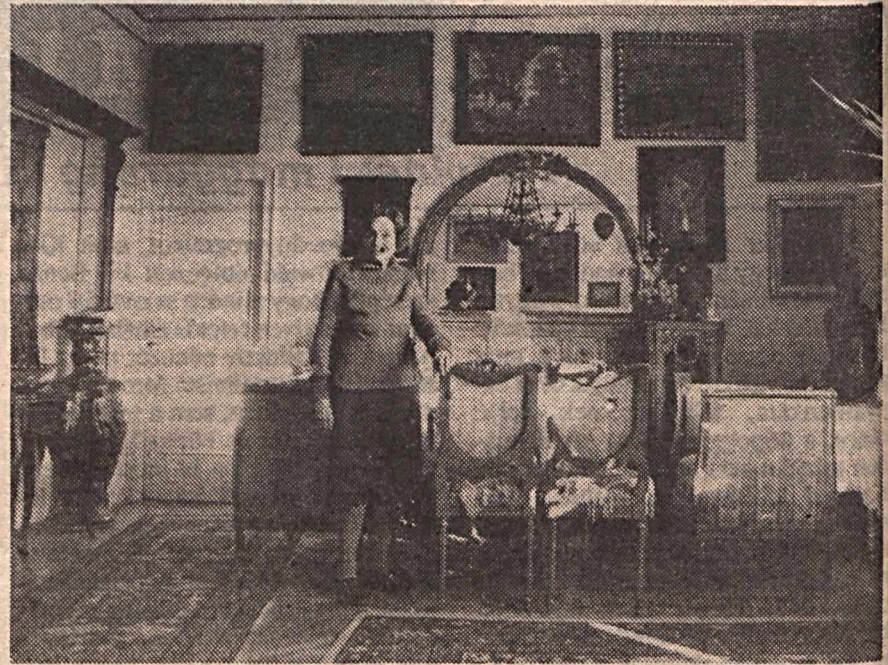
Osztrovsky Clarindo

Manci néninek kétszer kell fizetnie

Manci néni telefonon kerestük volna először, a tudakozó hosszú idő után közölte: a nevezett személynek nincs telefonja. Így történt, hogy az első csöngetésre nem találtuk otthon: a délielőtti a Kossuth Klubban egy Márai-emlékezésen töltötte. Habsburg Ottó is résztvevett az irodalmi programon, aki nagyszerű elme, de idős, az ország vezetését másra kell bízni. Ez Manci néni véleménye, aki 82 évesen kritikus szemmel figyeli a világot, és bízik a fiatalokban. Ma is közöttük él, hiszen 1954 óta megszakítás nélkül gyógytestneveléssel foglalkozik. Általános, középiskolás gyerekeket, egyetemistákat tanít egyenes tartásra, szép mozgásra, egészséges életmódra.

– Az erkölcsi alap, a hit, az önfegyelm és az akaraterő a legfontosabb. Az én generációm sokat ért meg, de ez segített mindig tovább – mondja Manci néni, aki ennek szellemében élt át borzalmakat és ért el sikereket. Előbb a szép emlékek:

– Zürichben vegyészként tanultam, de jobban vonzott a testnevelés. Minden sportot szerettem, teniszeztam, eveztem, autóversenyző voltam. Az 1928-as amszterdami olimpiára tornásként jutottam el, '36-ban Berlinben már bíró voltam. A ritmikus, nőies dolgok érdekelték, de mindent csináltunk akkoriban. Igaz kedvtelés volt, az olimpiára heti három edzéssel készültünk, nem úgy mint a maiak,

hajnalról estig. Sok szépet kaptam a tornától, annak köszönhetően azt is, hogy ma nem két bottal járok.

Mutatja az órát, a karján modern, viselőjéhez nemigen illő darab. Samaranche-tól, a NÖB elnökétől kapta. A testnevelési főiskolán járt a neves diplomata, amikor Manci néni azzal fordult hozzá: – Ön még hétéves volt, amikor én ifjúsági olimpián szerepeltem. – Samaranche meghatódott és emléket adott neki. Aki természetesen kiűnően beszél franciául és németül, tanult, tehát olvas görögül és latinul. A mai Hilton helyén, a Szilágyi Erzsébet leánygimnáziumban érettségizett, és családja révén polgári körökben mozgott.

Férje tervezőmérnök volt, az Árpád Gimnázium, a Nemzeti Sportcsarnok, a Margitszigeti Szabadtéri Színpad is az ő munkája. Három lakóházat is tervezett, épített, közülük az egyikben lakik Manci néni 1943-tól. Természetesen, már csak a felső szinten, az államosítás óta.

– Az első szörnyűséget 1948-ban éltük át, amikor államosították a száz főnél több embert foglalkoztató üzemeiket. Aztán jött '52, elvették a lakóházakat, a négy teherautót, a BMW-t és a Fiatot, már korábban a nagytétényi 18 holdas gyümölcsöst. Különléges papírhéjú mandula, franciabarack termett benne, búzát vetettek a helyén... Most pedig a harmadik szörnyűség ért utol. Egyedül élek ebben a tanácsi lakásban, dolgozom, hogy fenn tudjam tartani, de megkezdik az elidegenítését. Meg kell venni a lakást, pedig valaha a férjem építette, a háborúban lebombázták, újjáépítettük, amit kártérítés nélkül elvettek tőlünk. Írtam a Kulcsár Kálmánnak egy levelet, de ezt a Pénzügyminisztériumhoz továbbították, mondván, rájuk tartozik. Választ még nem kaptam.

Búcsúzásul megadja a telefonszámát, 1925 óta ugyanis van készüléke.

Takács Zsuzsa
Kapfingér András felvételei

Fotós: Margit Flisz...
Fotós: Margit Flisz...
Fotós: Margit Flisz...

Lengyel piac – magyar piac

Mennyibe kerül a bazsarózsa?

Megszoktuk a megszokhatatlant. Hogy zsongorodik bukszánkban a forint. Hogy hó végére elfogy a koszt-pénz. Hogy „lengyel piac” van minden áldott nap a budapesti Skála Áruház előtt. Megszoktuk a papírgalacsinokat, a szél sodorta újságdarabokat, amit maguk után hagynak. Pedig a „lengyel piac” ma már nem is lengyel piac. Kezdetben talán az volt. A pénzben megszorult, befogadott lengyelek így próbálták kétségbeesetten forinttá tenni a cipőjüket, a kabátjukat, a hálóingüket, a bugyijukat. (Egy azért nekik is maradt.) Mindehhez elnéző magyar vásárlóközönség, elnéző magyar rendőrség járult. Extra Hungarorum non est Polisch.

Zokszó nélkül kerülgettük a szálmalmakat kacatokkal csencselő kisembereket a Skála előtt. Pedig elállták a járókelők útját. Egyre jobban elállták, és egyre kevesebb lett a hely a járdán a járókelőknek. Zokszó nélkül leléptünk előlük az úttestre, ami a nagyvárosi forgalomban nem csekély bátorságot igénylő hőstett.

Aztán egy szép napon megjelent a fejkendős, magyar néni is. Mint a

többi fejkendős, magyar néni. Lehajtott fejjel álldogált a „lengyel piac” szélén. Fekete ruhája talán meghalt férjét gyászolta, fűzős, magas szárú cipője jó negyven éve készült. Igazi békebeli, fényesre pucovált darab. Csak a fűzője toldott-foldott, a bőre meg repedezett. Vak, reménytelen tekintettel két bazsarózsa-csacsokrot kínál felém. Hervadtak a rózsaszín ágak, izzadt, meleg tenyérrel markolássza őket az öregasszony. Tizenöt forint, mondja szégyenkezve, hogy ilyen sokra tartja a hervatag szépséget. Talán a mindennapi ebédjére kell neki a pénz, talán a szomszéd kertjéből lopta ma hajnalban a virágot, dobogó szívvel, vak szürkületkor. Megveszem mind a két csacsokrot, két ötvenest számolok a kezébe. Leszegett fejjel veszi el. Kimeréd a szeme. Mert két papír ötvenes az nem kétszer tizenöt forint. Menekülök, amikor utolér a vézna hang: többet tesszert adni! Dehogy!, mondom hátra se fordulva, hogy ne kelljen látnom azt a fekete gyászruhát és azt a repedezett fűzős cipőt. A bazsarózsa még hazáig se tartanak ki. Pereg a szirmuk, mire hazaérek, már csak a csupasz, melegre

szorongatott botokat tartom a kezemben.

Csak az öregasszony meg az én kézmelegem a kezemben. Este csak parizert vacsorázom a lányommal. Sajtra már nem telik.

Sebaj. Holnap fizetésnap.

Kovács Klára

Az idők I. nemzetközi fesztiválját rendezték meg Magyarországon 1989. november 17-21. között. Svéd, NSZK-beli, görög, bolgár, szovjet, jugoszláv, kanadai, francia, osztrák, svájci, szenegáli vendégek érkeztek az ötnapos fesztiválra. Szentendrén, Tatabányán, Szolnokon, Kerepestarcsán, Maglódon, Mezőkövesden volt gálaműsor, majd a külföldi és a magyar nyugdíjasok baráti vacsora keretében ismerkedhettek egymással. November 20-án az Erkel Színházban délután és este a két központi gálaműsoron, az összes külföldi és sok magyar együttes, szólista fellépett. A fesztivál záróeseménye november 21-én volt, az IKARUS Művelődési Központban, ahol nagyszabású nemzetközi bálal fejeződött be a program.

Meddig fizessék a nyugdíjat?

Kérdésektől és feleletektől van tele a sajtó, a rádió, meg a tévé. Mindenkinnek van kérdése, és válasza is – hogy az mennyire elégíti ki a közönséget, az más kérdés...

Itt vagyok például én is. Találkozom öreg nyugdíjas barátommal, akinek első kérdése a hogy vagy után az, hogy mennyi a nyugdíjam. Megmondom neki, hogy mennyi. Bólogat, rázza a fejét, villant egyet szemével és mellelnék szegezi a kérdést.

– Tudod te, mennyi az enyém?

– Nem tudom. Nahát.

– Nahát, alig több mint fele a tiédnek – mondja.

– Nem baj Jani bátyám, azt kívánom ezt is sokáig kapja és az egészsége maradjon ilyen és minden év elején adjanak hozzá száz forintot, karácsonykor meg majd kétezeret.

– Úgy gondolod? – félrehajja a fejét.

– Úgy. Sokáig kapja, nagyon sokáig.

– Pj –

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ 8.20: Eco-mix. 8.50: Külpolitikai figyélő. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: MNNH Katonadalk feloldozásban. 11.34: Szobotka Tibor novelláiból. 12.45: Törvénykönyv. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Okos, fekete varjak. Gion Nándor novellája. 14.23: Beszélni nehéz. 14.33: Filmzene. 15.00: Zengjen a muzsika! 15.30: Kamarazene. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Éneklő ifjúság. 16.25: Kenguru. 17.00: Védteletül? A pedagógusok (érdek) védelmében. 17.30: Beszélgetésünk zenéről. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk. 19.40: Hollós Máté népdalfeldolgozásából. 19.50: Gong. 20.00: A külpolitikai rovat műsora. 20.27: MNNH Találkozásom a népzenevel. 21.13: A fekete tulipán. Alexander Dumas regénye rádióra alkalmazva. 22.00: Hírvilág. 22.30: A kilencvenes évek. 22.40: Vallások világhíradója. 23.10: Operaest.

PETŐFI RÁDIÓ 8.05: Rivaldafényben. 9.05: Erőss Ágota-portré. 10.05: Hajszájgyöke-rek. 10.20: Slágerrel slágerre. 11.05: Családi tükör. 11.40: Szól a nóta. 12.10: Nóta-archívum. 13.05: A tegnap slágereiből. 14.00: Hozott anyagból... avagy így rádiózunk mi. 15.05: Pop-labor. 16.00: Tartóhullám. 17.05: Kölyök-rádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Garázs. 19.35: Egy hajóban. 20.05: Albumajánlat. 21.05: Közívánatra. 22.00: Akik érdekel... 23.20: A dzsessz története. 24.00-0.14: Virágénekek.

BARTÓK RÁDIÓ 9.08: Salzburgi Mozart Hét. 10.30: A magyar nyelv századai. 10.45: Az özevgyasszony és három lánya. Jusuf Idrisz egyiptomi író elbeszélése. 11.01: Lortzing: Az operapróba. Egyfelvonásos opera. 11.50: Sternefeld feld.: János bácsi - francia népdal. 12.05: Mendelssohn: e-moll vonósnyegy. 12.30: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 13.00: Zsiga bácsi. Naplók, levelek, töredékek Mórész Zsigmond életéből. 13.59: A VII. Debreceni Nemzetközi Katonazenekari Fesztivál hangversenyei. 14.36: Barokk zene. 15.35: Interjú (részletek) Görgey Gábor versci. 15.40: MNNH Katonadalkok. 16.05: Kapcsoljuk a 22-es stúdiót. Hangverseny Schubert műveiből. 17.10: Zenekari muzsika. 18.00: Szopranáriák. 18.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Szegedről. 19.05: Törd a fejed! 19.20: Bioszféra expedíció. 19.35: A Berlimi Filharmonikus Zenekar hangversenye. 21.00: Operakörök. 21.18: A kamarazene kedvelőinek. 22.15: Purcell: Óda Szt. Cecilia napjára. 23.10: Napjaink zenéje.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 6.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyaradatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Autórádió. 9.40: Hobby. 9.50: Párizsi magyar figyélő. 10.00: Hírek. 10.10: Emberek, művek, események. 10.40: A technika világa. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli hangrangsó. 12.10: Az élet megy tovább. 12.40: Történelmünk útja. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Könyvismerető sorozat. 14.00: Hírek. 14.10: Emberek, művek, események. 14.40: A technika világa. 15.00: Hírek, műsorismertetés. 16.00: Hírek. 16.10: Az élet megy tovább. 16.40: Rádiógyermek. 17.00: Hírek. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Könyvismerető sorozat. 19.00: Hírek. 19.10: Kommentár nélkül. 19.40: Könyvszemle. 20.00: Hírek. 20.40: Tallózás magyar folyóiratokban. 20.50: Mérlegen. 21.00: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Autórádió. 23.00: Hírek. 23.10: Kommentár nélkül. 23.40: Könyvszemle. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Tallózás magyar folyóiratokban. 0.35: Mérlegen. 0.45: Műsorzárás.

TV1 8.00: Tévétoma nyugdíjasoknak. 8.05: Stúdió '89. 8.50: Képzés. 8.55: Az Országházról jelentjük... 17.20: Hírek. 17.25: Déli videóújság. 17.35: Správy - Hírek szlovák nyelven. 17.40: Egy különös portréja: A rózsahal NSZK ismeretterjesztő film. 18.25: Betűreklám. 18.30: Interpop Gála. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Az Országházról jelentjük... 20.45: Muzsikál a mozi. 21.25: Reklám. 21.30: Új Világ. 22.15: Fiatal Művészek Stúdiója. 23.10: Híradó 3.

TV2 17.00: Képzés. 17.15: TV2. 17.45: Mozaik. Telefonos játék. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.47: TV2. 19.00: Az idő és a szél. Brazil tévéfilm-sorozat. 19.51: TV2. 20.20: AUTÓ 2 - A TV2 autós magazinja. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Itzhak Perlman és Pinchas Zukerman. Angol film. Kb. 22.20: TV2. Napzárta.

RTL PLUS 8.15: Heathcliff, a kandúr. Rajzfilmsorozat. 8.25: Archie. Rajzfilmsorozat. 8.45: Diplodos. Rajzfilmsorozat. 9.10: A légzőcsővív-

ek világa. 9.35: A munka öbete szö. Angol filmvígjáték. 11.00: Új hangok. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsora. 13.05: Dr. Who. Angol sci-fi sorozat. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.40: Utazás a Föld középpontjába. Amerikai kalandfilm. 16.00: Magukból kivetkőzött lányok. Amerikai tükömdia. 17.45: Művészet és üzenet. 17.50: Német slágerek. 18.45: Híradó. 19.00: Ultraman - Titkos énem. Amerikai filmsorozat. 19.25: AU.S.S. Georgetown repülőgéphordozó. Akciófilm-sorozat. 20.15: Az ember utolsó napjai a Földön. Angol sci-fi. 21.45: Sztártügyvédek, trükkök, perek. 22.30: A hét. Talkshow. 23.35: A hétarcú ördög. Olasz krimi. 1.00: AU.S.S. Georgetown repülőgéphordozó. 1.45: Acrobic. 1.50: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL 7.00: Napkezdét. 8.00: Egyveleg. 11.55 és 13.55-kor Europalia. 14.30: Forró drót. 15.30: Take Off. 16.30: Hullámhosszon. 18.30: Transmission. 19.30: Időlánc. 20.00: Super akciók. 20.30: Der Spiegel. 21.00: India arcai. 21.30: A világ ma. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Europalia. 22.15: Európai üzleti hírek. 22.45: Nemzetközi hírmagazin. 23.15: Az ITN hírműsora. 23.45: Der Spiegel. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Egyveleg. 1.20: Időlánc. 1.50: Egyveleg.

TV5 16.05: Hírek. 16.13: Európa-klub. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatíkok. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Pihenődő. 19.00: Hegymászók magazinja. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillag papiros. 20.00: Közélet. 21.30: Kanada kétkeréken. Utifilmsorozat. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Ex libris. 0.55: Műsorzárás.

SATI 8.30: Műsorelőzetes. 8.35: Közkörház. Családsorozat. 9.20: Szabadidő. Horosz-kóp. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: Szomszédok. 10.00: Műsorelőzetes. 10.05: A veronai Nagy Éjszaka. Jubileumi gála. 11.05: Egy bőrdőn Laussane-ból. Francia-olasz krimi. 12.35: Autós öletek. 12.45: A zöld ember. Angol kalandfilm. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Nílkaas, a flandriai fiú. Rajzfilmsorozat. 14.30: Egészségeselem, horosz-kóp. 14.40: Közkörház. Családsorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 15.55: Az arany lóv. 16.05: Örült vadnyugat. Westersorozat. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.35: Piaci öletek. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Az Enterprisse űrhajó. Sci-fi sorozat. 18.45: Híradó. 19.30: Fantáziasziget. Fantáziasorozat. 19.55: Időjárás. 20.00: Spenser. Krimisorozat. 20.45: Hírek. 20.50: Menekülés a tajgából. Spanyol-amerikai kalandfilm. 22.20: Hírek. Sport. Időjárás. 22.30: Döntés a folyónál. Amerikai western. 0.00: Műsorelőzetes.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Csodálatos évek. 9.30: Francia nyelvtanfolyam. 10.00: Iskolatév. 10.30: Az utolsó gengszter - Amerikai film. 11.50: Az állatok Paradicsomai. - A Yellowstone csendes világa. 12.10: Külpolitikai magazin. 13.00: Hírek. 13.10: Mi. 13.40: Az állatvilág csodálatos képei - A strucc. 14.05: Zenedoboz. 14.15: Batman. 14.40: Praxis Bülowbogen. 15.35: Heathcliff és Riffraff. 16.00: A guggelhfi varázsló. 16.35: Mini műterem. 16.55: Mini tv-híradó. 17.10: Egy kínai óvodában. 17.35: Mini klub. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Wichertek a szomszédokból. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sport hírek. 20.15: Ezek a Drombuschék! 21.20: Oldalpillantások. 21.30: Monte Christo grófia - Francia kalandfilm. 23.55: Hírek. 2. műsor: 16.50: Művészlexikon. 17.00: Építési, lakni, élni. 17.30: Tájak és emberek. 18.00: Csodálatos évek. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Eladott háza - Olasz-osztrák-NSZK tv-film. 22.10: Tv-híradó 2. 22.35: Sport - Labdarúgó UEFA Kupa.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Pipi a Hosszú Harisnya - sorozat gyerekeknek. 9.00: Iskolatelevízió. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották - nézők! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai program. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tv-napló I. 17.35: Sorozat gyermekeknek. 18.05: Számok és betűk - vetélkedő. 18.25: Dokumentum-program. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Játékfilm. 22.35: Tv-napló III. 22.55: Angol nyelvű hírek. 23.00: Éjszakai program. 1.00: Hírek. 1.05: A csütörtöki műsor ismertetése. 2. műsor: 16.25: Műsorismertetés. 16.30: Hírek. 16.35: Tv-naptár. 16.45: A világ végtelenjében - oktatósorozat. 17.15: Iskolatelevízió. 18.15: Zágrábi panoráma. 18.30: Karlovaci, siseki, gospici, bejlovari és varazdini körzeti program. 19.30: Tv-napló. 20.00: Sportszer. 23.05: Hírek. 23.12: Időjárás. 23.15: A csütörtöki műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold

Folytatásos dokumentumnovella II.

Kovács József: A POZSÁR-ÜGY

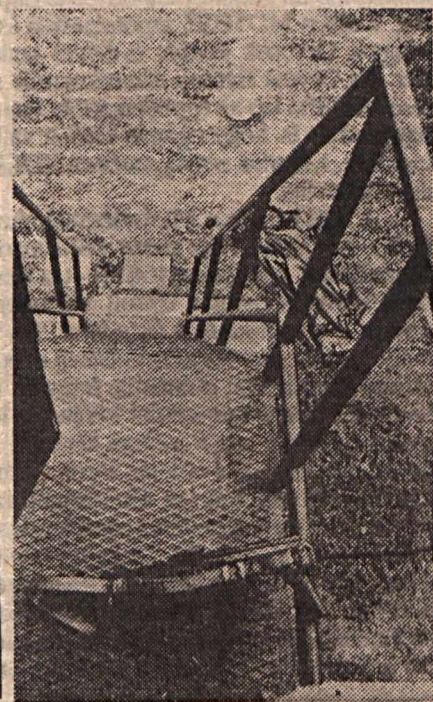
avagy gyilkosság a vörös laktanyában?

Pozsár Jánosné: Engem neim tájékoztatott arról senki, hogy a katonai ügyészségen ki volt a nyomozó, ki vizsgálta az ügyet. A barátnómmal megbeszéltük, elmegyünk a Fő utcába és megkérdezzük, hogy kihez forduljunk. En előbb érkeztem oda, mint Anni, bementem. Közölték velem, hogy dr. Koncz Lajos őrnagy katonai ügyészhez tartozik a kisfiam ügye. Felmentem hozzá és meg akartam mutatni neki a kisfiam fényképét, de azt mondta: „Asszonyom, ne mutassa meg nekem, mert én látam a maga kisfiát”. Megkérdeztem: „Hogyan lehetséges, hogy látta? Hát nem a mentőautóban halt meg? Visszavitték a helyszínre a gyermekemet?”

Előzőleg a temetkezési vállalatnál jött hozzánk egy nő, hogy azonnal intézkedni kell, mert nem a kórházban halt meg a kisfiam, hanem szállítás közben a mentőautóban, Budaörs határában. Ezért Budaörsön kell anyakönyveztetni. Semmilyen papírt nem kaptam arról, hogy milyen körülmények között halt meg a gyermekem.

Koncz ügyész tudomásomra hozta, hogy Janika a helyszínen halt meg. En azért mentem hozzá, mert a kisfiamnak eltűnt a pénze. És megkérdeztem, hogy létezik az, hogy a szemsüvege nem sérült meg, nem tört össze? Egy ilyen lövés után sértetlenül kaptam vissza. Erre egyáltalán nem reagált. Közben megérkezett a barátnóm, és mondtam neki, hogy Anni, te egy teljesen más történetet fogsz hallani, mint amit a laktanyában elmondtak.

Milász Ferencné: Koncz ügyész közölte velünk, hogy kivezényeltek két sorállományú katonát az órsávba takarítani, és azok ott hülyéskedtek, szórakoztak az örrel, majd Pozsár honvéd felment az ötödik lépcsőfokra, és az ör véletlenül lelőtte. Nem hittem el, hogy Janika felment a lépcsőn, mert úgy félt a fegyvertől, mint a tűztől. Az ügyész

megtoldotta még azzal, hogy Janika meg akarta buktatni az őrt. Ha nem hiszem el, akkor itt vannak a helyszíni fényképek, nézzem meg őket. A szemem megtelt könnyel, amikor megláttam a gyerek fejét, és eleve nem tudtam úgy megnézni, ahogyan kellett volna, de ami megtapadt bennem, az nagyon lényeges volt. A fényképen szembe őrtorony látható, a jobb oldali részen kerítés, és egy sík terület. Az őrtoronynak háttal, a lövés pillanatában áll egy ember. Megkérdeztem: „Ő kicsoda?” Koncz ügyész: „Cs. József szakaszvezető.” És láttam még egy képet, ahol az őrtorony bal oldali tövében valami le van takarva fekete nejlonnal. Két kőkocka van az őrtorony előtt, és a második kőkockán vértócsa volt. Úristen, erre a kőre esett Janika feje, mert máshol vért nem lehetett látni. Megkérdeztem a letakart valamiről, hogy az kicsoda? Koncz ügyész: „Pozsár honvéd.” Megkérdeztem, hogy mit keres itt Janika, mert tudomásom szerint csak átfogó fényképen lehet letakarva a halott. Mit keres ezen a helyen, ha a kőre esett? Koncz ügyész: „Élt még tíz percet és arrébb vitték, hogy mesterségesen lélegeztessék.” Ezt nem értettem. Mi indokolta, hogy egy fejlövéses sérültet ide-oda hurcoljanak, hogyha segítségnyújtásról volt szó? Az ügyésznek erre egy szava nem volt.

Pozsár Jánosné: Amikor december 13-án elmentünk a tárgyalásra, várokoztunk a folyosón, egyszerre csak borzalmas hahotázás, röhögés közepe, Berényi őrmester vezetésével megjöttek a tanúk. Azzal az őrmesterrel, aki a parancsot adta a takarításra. Ekkor ismertem fel Cs. József szakaszvezetőt, akivel a halála előtti héten, pénteken volt nálam a kisfiam. Röhögött és jól érezte magát. En ki keltem magamból, hogy lehet így viselkedni? Nem azt kívántam, hogy részvétet nyilvánítsanak, vagy gyászoljanak, hanem a minimumot, hogy ne röhögjenek. Elkezdődött a tárgyalás, egy másik ügyész, nem a Koncz volt jelen. Borzalom, hogy a kisfiamat vádolták azzal, hogy meg akarta buktatni az őrt. És egyszer csak hallom, hogy nem csak a hármast számút, de a kettes toronyban lévő őrt is le akarta fegyverezni.

Semmit nem értettem. Az ügyész felállt, és elmondott egy csodálatos védőbeszédet, amellet az ör mellett, aki lelőtte a kisfiamat. Végig Józsefnek nevezte a gyerekeket, holott Jánosnak hívták. A szünetben pedig, a tárgyalóterem ajtajában az ügyész, Cs. József szakaszvezetővel, húsz percen keresztül igen jól elnevetgélte. Kezdem rádöbbenni, hogy itt nincs rendben semmi.

*Kalocsai városvédők
a környezetvédelemért...*

Lehet-e pénz nélkül környezetet védeni?

Este öt óra tájt jártam Kalocsa városát, s bizony nemigen tudtam szemügyre venni a város szépségeit. A korai sötétedés elárulja, közeleg a tél, s a félhomályba burkolódzó épületek, utcák gátat emeltek minden hiányosság felfedezésének. Pedig itt éppúgy vannak sürgető feladatok, mint más városokban, csak – mint mindenhol – kevés a pénz. Évente 110 millió forint áll rendelkezésre a városi tanácsnak, amit karbantartásra, fejlesztésre jól be kell osztani. Az eddigi és a következő év városfejlesztési tervei arról tanúskodnak, hogy a városatyák első számú szempontja a környezetvédelem.

Ennek jegyében gyűltek össze a napokban a Kalocsai Városvédő Egyesület tagjai is, ahol sorrendiséget állíthatnak az elkövetkezendő öt év környezetvédelmi feladatok megoldásának fontosságáról.

Jó érzéssel hallgattam a hozzászólásokat, megnyugtatót, hogy ebben a városban mennyire komolyan veszik, fontosnak tartják a környezet védelmét. Néha azonban minden erőfeszítésük ellenére sem tudnak előbbre lépni, mert a pénz nagy úr. Már 15 éve annak, hogy eltervezték, jó lenne a levegőszennyezés és a történelmi városrész megvédése miatt az országúti forgalmat kiterelni a városból. A műszaki tervben öt éve szerepel ez az elképzelés, s most is csak reménykednek, hogy jövőre elkezdődhet e nagyberuházás. A környezetvédelem ad indokot arra is, hogy célkitűzésként szerepeljen a több mint 20 éve megszüntetett kikötő „életre keltése”. A víziút sok szállítmány számára biztonságosabb, mint a közút, nem beszélve a költségek csökkenéséről és arról, hogy a város teherforgalmát nagymértékben enyhítené. Ugyanez indokolja a vasút kivételét a városból, amelyért évek óta harcolnak, hiába. Nem kevesebb hangsúlyt kapott az ömszejevetelen a szennyvíztelep bővítése, az új szemételep létesítése, s a Volán vállalati szemételep létrehozása. Mindezeknél fontosabb kell, hogy legyen annak a ma élő problémának a megoldása, amelyet az egyik felszólaló sürgetőt:

A városban működő Mechanikai Vállalat reggel 6-tól este 10-ig mindennap, a lakóházak földszinti ablakmagasságában elviselhetetlenül sűrű festékszagot „okád ki”. Ez mérgező hatású, káros az emberi szervezetre, a talajra és a növényekre egyaránt. Amikor vége a műszaknak, este 10 után megszűnik ugyan a festékszag, de helyébe koromléteket füst gomolyog ki a vállalat kéményein. Aztán jó lenne azt is megvizsgálni, hogy mit engednek ki a mögöttük lévő Vajas-folyóba. Nem restelltem a fáradságot, többször is kimentem, hogy szemügyre vegyem: olyan sűrű szennyvizet láttam, hogy talán a kanál is megállna benne... Legalább ennyire sürgető feladat lenne a KAGE Vállalat a határérték feletti zajértékének a megszüntetése...

Szomorú tény hangzott el az értekezleten a zöldövezeteket illetően is. A tanács műszaki osztályvezetője elmondta, hogy a város parkosítása, rendben tartása, a fák kicserélése ennyi pénzből lehetetlen. A zöldövezet tíz év alatt majdnem a duplájára nőtt, fenntartására azonban ugyanannyi pénzszükséglet áll rendelkezésre,

mint tíz évvel ezelőtt. Talán nem is kell említeni, hogy ez idő alatt a forint reálértéke mennyire csökkent, így fordulhat elő, hogy a városban a parkok jóformán elhanyagoltak.

Valamennyi hozzászólás kiemelten foglalkozott a paksi atomerőmű által okozott gondokkal. Nem a levegő szennyezettsége, mégcsak nem is a Duna egy fokkal melegebb hőfoka okozza azt a pánikot, amely a település lakosai között uralkodik. Az országos statisztikában kihozott vezető szerep a rákmegbetegedéseknek, no meg a halálozásokban – emiatt aggódnak legjobban a kalocsaiak. Paks közelsége, Csernobil tragédiája ad magyarázatot mindezekre a köztudatban. Nincs, ki megnyugtassa az embereket; a városban elhelyezett figyelőszondák, az ezek feletti állandó ügyelet rögtön jelezne, ha a levegő szennyezettsége a határérték fölé futna. A községi tanácsoknál is felszerelték a „csipogókat”, ami, ha nincs rendben valami, azonnal megszólal. Ha valakinek fáj a gyomra, szalad az orvoshoz, hogy „biztosan rákos vagyok doktor úr!” – Ez már tartahatatlant! – mondták egyöntetűen. – Azt senki nem mondja – kivéve az orvosokat –, hogy a városra oly jellemző paprika, az urbanizáció, a dohányzás,

az italfogyasztás – mind, mind ugyan-ezekkel a tünetekkel járnak. Az újságok, a rádió, a tévé is csak pánikot kelt, ahelyett, hogy megnyugtatót a lakosokat. A városi vezetésnek azzal is foglalkozni kellene, hogy felkészítse a lakosságot arra: miként kell viselkedni egy esetleges tragédia bekövetkezésekor. Javaslatként hangzott el: szorgalmazni kellene az államnál azt a támogatást, amely lehetővé tenné, hogy a felépülő lakásoknál követelményként szabhassák meg egy adott nagyságú „bunker” létrehozását, ivóvízzel, élelmiszerekkel való ellátását, annak rendszeres cserélését. A mai gazdasági helyzetben erre nem lehet kötelezni az építkezőket. Célszerűbbnek tűnne az a megoldás is, amelyet a polgári védelemnek továbbítanak javaslatként. A védőruhák korra, nagyságra, nemre való tekintettel a város rendelkezésére áll. De azzal nem számol senki, hogy a gyerekek egyszer felnőnek, az emberek változtatják súlyukat. A városvédő egyesület titkára, Német László szerint kézenfekvőbb megoldás lenne, ha ezeket a ruhákat kiosztanák. Legyen mindenkinek saját dolga gondoskodni arról, hogy nagyságban mindig megfelelő álljon rendelkezésre. Ha kinőtte a gyerek, vigye be a szü-

lő a polgári védelemhez cserére. Így az emberek biztonságérzete is nagyobb lenne...

Csak néhányat emeltem ki az itt elhangzottak közül, ezeket is azért, mert félok, mindez nemcsak Kalocsa gondja. A helység nevét akár föl lehetne cserélni bármely magyar városéval, de a lényeg ugyanaz marad: miből? Mint ahogy romlott a népgazdaság helyzete, úgy ment tönkre városaink sora. A fejlődés kivétel nélkül mindenütt dőcög, s mostanság már arra sincs pénz, odafigyelni, ami a legfontosabb: milyen környezetben élünk. Hol vannak a régi szép ligetek, a fasorok, az üdítő, friss levegő, a kristálytisza ivóvíz? Lehetnek itt tervek a környezet védelmének érdekében, tenni akaró városvédő egyesület is, ha jóformán semmire sincs pénz. Az erőltetett menet lassan megáll, s az utolsó lelkese-dést is kileheli – nem bírja tovább a megaláztatást. Meddig lehet még ez történet? – ez jutott eszemben, amikor este nyolc órakor megcsapott Kalocsa ábrándja, s nagyot akartam szippantani a friss levegőből a sötétben. Még jó, hogy sötét volt...

Szilvási Ildikó

A MOTESZ elnökségi üléséről

Mint köztudott, a magyar orvosok szakirányú képzettségüknek megfelelően egyesületekbe tömörülnek. Ezen egyesületek koordináló munkafadatait a Magyar Orvostudományi Egyesületek Szövetsége (MOTESZ) látja el, mely '89 november 9-én tartotta elnökségi ülését, a Szociális és Egészségügyi Minisztériumban. Az ülésen az egyesületek küldöttein kívül a minisztérium küldötte is megjelent, és oda a Dátum tudósítóját is beengedték, azzal az egyetlen kéréssel, hogy a MOTESZ szervezeti és pénzügyi átalakításáról tett javaslatokat ne publikáljon.

Az ülésen szóba került a MOTESZ gondozásában lévő 19 orvosi szaklap terjesztésének nehéz feltétele. Ehhez a munkához az államtól kapott pénz duplájára lenne szükség. Ezért a MOTESZ szponzorokat és kiadókat keres, a Magyar Orvosok jövőjét is érintő szaklapok terjesztéséhez. Az Orvosi Hetilap főszerkesztője szerint a szerkesztése alatt álló lap az egyetlen, mely rentábilissá tehető. Elhangzott az is, hogy nyugati kiadók vállalnák a szaklapok kiadását. Közülük a nyugatnémet HOLINEK még forintért is vállalkozna.

– A SZEM-nek a Minisztertanáchoz címzett javaslatáról – az egyéni vagy társas vállalkozók által létesített és üzemeltetett gyógyszertárakról –, a Magyar Gyógyszerészek főtitkára óvott a túlzott szabadosságtól és felhívta azokra a veszélyekre a figyelmet, amelyek a magán-személyek gyógyszerforgalmazásával adódhatnak. A minisztérium képviselője elmondta, hogy az ügyel foglalkozó bizottság véleménye szerint kívánatos lenne, ha a magángyógyszertárak majd jobban élnének a „profilbővítési” rendelettel, ami az év elején lépett életbe. Ennek értelmében a gyógyszertáraknak lehetőségük van az összes olyan készítmény forgalmazására, amelynek valamilyen gyógyhatása van. Jelenleg 20–25 gyógyszerész van, aki a magángyógyszertár nyitására gondolatával foglalkozik. Külföldi érdeklődők közül is már többen jelezték, hogy szeretnének Magyarországon gyógyszertárakat nyitni. Ezzel tudnának hozzájárulni a tőkés import gyógyszerellátás

javulásához. A magángyógyszertárak nyitva tartása illeszkedni fog az ügyeleti rendszerbe. Az állami és a magángyógyszertárak árai azonosak lesznek. A kalmopirin januártól duplájára fog kerülni. A gyógyszerek árai átlagosan 34,2%-al lesznek magasabbak a jövő évben. Az elnökségi ülésen megvitaták még a nyugatnémet Frezénus cég ajánlatát, mely 50 darab, vesebetegek vizsgálatához szükséges gépet kínál eladásra, egy hosszú lejáratú hitel keretén belül. Ugyanez a cég még segítene a salgótarjáni új műveseközpont felállításában is. Ez az 50 darab modern gép a jelenlegi gépparknak kb. a 30%-át teszi ki. A nyugatnémet cég ajánlatát kedvezőnek ítélte meg az elnökség.

A MOTESZ és hivatala további sorsával kapcsolatban elhangzott, hogy az alapszabályt (annak ellenére, hogy még csak 1 éves) át kell dolgozni. A MOTESZ-nek szolgáltatásaival és bevételeivel el kell tartania önmagát. A társaságok jelentős pénzeket fizetnek be, melyhez képest elégtelennek érzik a hivatal teljesítményeit. Felmerült a kérdés, hogy miért veszi el – kongresszusok szervezése címen – a szövetség a bevételek 40%-át. A MOTESZ elnöke erre a kérdésre a következőket válaszolta:

– Ebből a pénzből tartják el az apparátust. Másrészt a különböző társaságok közötti különbségeket próbálják kiegyenlíteni. Nem lehet kiradírozni a szakmán belüli szolidaritást. A nemzetközi kapcsolatok szervezése, bonyolítása is költségkiadással jár. A felsoroltak egyúttal indokoltá teszik egy jól szervezett központi apparátus további működését. Ameddig szövetség van, addig hivatalnak is léteznie kell. Szóba került az Orvosi Kamara és a MOTESZ közötti viszony is. A szövetség elnöke úgy nyilatkozott, hogy a két szervezet között tárgyalásokat kell kezdeni. A MOTESZ ebben kezdeményező kíván lenni.

Az idei MOTESZ-díjat ez évben megosztva dr. Zalai Károly gyógyszerésznek és dr. Hársing Lászlónak, az Élettani Társaság tagjának ítélték oda.

Figler Csaba

INNEN- ONNAN

Csík mint a kézsis sikerek átmentője? II.

A produkció profi, az elismerés amatőr

– Nekünk is vannak klasszis idegenlégiósaink, akik a csapatépítést egy cseppet sem zavarva segíthetnek. Láttuk Bírót, egy meccs erejéig Kovács Mihályt, de mi a helyzet a már több éve a Bundesligában profiskodó világklasszis átlövőnkkel, Kovács Péterrel?

– Először is szeretném leszögezni: nemcsak a külföldön játszóakra, hanem mindenre számítok a válogatottban, aki valamit is tud segíteni. Tréfásan azt szoktam mondani, ha valaki szabályosan egy partdobást el tud végezni, azt is beválogatom. A Kovács Péter ügye eléggé bonyolult, már látom a végét: nem számíthatunk rá. Amiért nem is nagyon neheztelünk, hiszen más a szerződés és más a gyakorlat. Mindenki tudja, úgy szól a passzus: a válogatott rendelkezésére kell állnia. De ha megteszi, akkor az ennek nem örülő nyugati gazda szép finoman gondoskodik arról, hogy máskor ne dilemmázzon az illető. Am ez a Kovács Péter ügy azért nem csupán ilyen hűdeg, racionális alapon vizsgálható. Nézd, ez a mi kis válogatottunk ropant lelkes, de a világajnoki ezüst és a bronz ellenére is amatőr társaság. Péter ezeknek a hátán fölkapaszkodva lett világklasszis, a jövője, egzisztenciája már akkor biztosított, ha jövő héten egy olyan súlyos sérülés érné, hogy abba kellene hagynia a kézilabdát. Ez a mi kis közösségünk – éppen a fentiek miatt – elvárna, hogy jöjjön, segítsen – vállalva ennek a rizikóját.

– De azért megígérte, hogy jön?

– Igen, de nem vettem komolyan, mert ez a Kovács Péter már – úgy érzem – emberileg nem tud, nem képes azonosulni a mi csapatunkkal, céljainkkal.

– Amatőr jelzőt használtál, ami feltétlenül meglep. Mi kell ezen érteni? Netán azt, hogy a mi még világszínvonalat képviselő férfi kézilabdásaink anyagi elismerése messze elmarad a nemzetközi élvonaltól lassan fényévnyi messziségbe kerülő focistákétól, kosarasokétól, röplabdásokétól.

– Nem kívánok hasonlítgatni, mert a focin kívül más labdajátékok jövedelmi viszonyait nem ismerem, de nagyjából arra gondolok, amit a kérdésben felvettedél. Mi most megnyer-

tük a Sopianae Kupát, de ezért hidd el, semmit nem kapnak a játékosok. A mostani 14-es keretből csupán hárman kapnak valamilyen juttatást azért, hogy válogatottak. De nagy szerencsére ezek az emberek morálisan még nem fertőzöttek, rendesebb emberek, mint mondjuk a focisták. Ezeknek még mindig mond valamit a nemzeti színök képviselője, a válogatottban való szereplés. Egyelőre még nem zavarja őket az a tény, hogy náluknál ötszörösen gyengébb hazai kézilabdások külföldi vendégmunkásként ötszöröseket keresik, mint ők idehaza – a kettős követelményeknek eleget téve. Külföldön 170 kézilabdás van, ők meg itthon gyötrik magukat a tulajdonképpen csak erkölcsileg fizető sikerért. De meddig nem zavarja ez őket?... Addig, amíg életbe nem lép a kivándorlásról szóló törvény. Könnyen lehet, hogy a csehszlovákiai világajnokság után néhányuk nem is érkezik haza. Ne áltassa magát senki: ha nem történik érdemi változás, ezek az emberek, ezek a játékosok el fognak menni.

– Ennek szakmai következményeit felesleges lenne ecsetelni. Az új szövetség nem kerülheti meg ezt a problémát. De lesz-e a megoldáshoz szükséges anyagi erő?

– Szerintem már most is lenne, csak ott a bökkenő, hogy a sportág által megtermelt jövedelmet nem egy nagy közös kalapba kell betenni, hanem az eredményesség figyelembe vételével átcsoportosítani, súlyozni. Mint említettem, megközelítőleg 170-en dolgoznak ilyen-olyan funkcióban a magyarok külföldön, jövedelemadójukból szép kis summa befolyik a sporthatóság és a magyar kézilabda számára. Ebből vidáman úgy meg lehetne fizetni ezeket a sráccokat, hogy itthon kézilabdázva keressék a boldogulásukat. Biztos vagyok benne, hogy ezért cserébe úgy készülének, dolgoznának, aminek eredményeképpen a világ élvonalában maradna a magyar kézilabda. Ha bekövetkezik egy mélyrepülés, az nem azért lesz, mert én vagy a kollégáim elfelejtettük a szakmát, rosszabb edzők lettünk, mint voltunk, hanem a megváltozott

körülményeknek, a motivációs bázis hiánya miatt.

– S ha mégis megteremtjük?

– Nem akarok dicsekedni, az eddigi eredményeink úgyis beszélnek helyettünk. Mindig előtolakodnak bennem azok az emlékek, amikor a nők képesek voltak a világhírű, legyőzhetetlennek hitt oroszok legyőzésére. Nem egyszer megjelent – kissé dölyfösen – az orosz edző, akinek valóban egyedül több kiváló játékos volt, mint az összes nemzetnek együttvéve, aztán mégis – ahogy mondani szokás – lemostuk őket. Ha megvan a ma már szükséges anyagi háttér, olyan lesz a menedzselés, a tehetséges fiatalok foglalkoztatása, mint az a nőknél volt, akkor újra lehet hasonló sikerekről, fegyvertényekről álmodni.

– Maradjunk a jelennél, a mostani válogatottnál. Milyen változtatást tervezel? Mennyire lesz ütőképes ez a mai, fokozatosan megfiatalodó csapat?

– Semmilyen lényeges változás nem lesz, az úgynevezett magyaros kézilabdát kell játszunk.

– Úgy szól a kézilabdás sikerrecept, hogy „vegyél előbb egy remek kapust, és két még remekebb átlövőt, majd köréjük építheted a csapatot.”

– A kapusok (Bíró, Hoffmann) adottak, ha Kovács Péter jönne, – tekintettel arra, hogy a veszprémi Gyurka hamarosan bekapcsolódik a felkészülésbe, és bízunk benne, beáll a sorba – akkor átlövő poszton is kiemelkedő képességű játékosokat tudnánk felsorakoztatni. Szólni kell még Marosi Laciról, aki most is bizonyította, hogy csodálatos dolgokra képes, de ezzel a törekeny alkattal egyszerűen képtelenség egy világajnokságon hét meccset kiemelkedően végigjátszani.

– Hogy állunk a balszélen, mert a másik oldalon Iváncsik személyében – megköckéztathatom a kijelentést – van egy világklasszisunk.

– Balszélen jóval gyengébben állunk, de ezt is elbírná a csapat, ha átlövőben együtt lenne a Kovács – Gyurka – Marosi trió.

Bálint Gy.

Polgár papa lányai esélyeiről

– A pénteken kezdődő haifai csapat Európa-bajnokságon először fordul elő, hogy sakk-világversenyen „komoly” férfi együttesben – a magyarban – nők is szerepelnek: a három Polgár-nővér közül kettő, Judit és Zsuzsa (Korábban a pakisztáni férficsapatban is játszott nő, de az ázsiai ország sakkozói csak a „futottak még” kategóriába tartoznak.)

Nem túlzás azt állítani, hogy az egész sakkvilág kíváncsi arra, hogyan állja meg a helyét a 13 és 20 éves lány, a női világranglista első és második helyezettje a legjobb európai férfiak mezőnyében. Mindeneset-

re édesapjuk – egyben menedzserük –, Polgár László, aki hivatalos minőségben tart a magyar csapattal, derűlátóan ítéli meg lányai esélyeit.

– Remélem, még egyszer nem játszanak olyan rosszul, mint a közelmúltban az izlandi bajnok ellen az MTK-VM színeiben – kezdte. – Megmondom őszintén, Jutkától a második és Zsuzsától a harmadik táblán egyaránt 2-4 pluszt várok, azaz kettővel, hárommal vagy négyel több győzelmet mint vereséget. Az ő éles stílusuk – különösen Jutkái – nagyszerűen érvényesülhet a svájci rendszerű versenyen, amikor egy-

szer-egyszer gyengébb ellenfelekkel is találkozunk.

– Mit szól a magyar csapat összeállításához?

– Sajnálatosnak tartom, hogy amikor a szovjet és a jugoszláv válogatott is tartalékosan áll ki, s végre aranyérmes esélyeink lehetnének, három él-sakkozónk – Portisch, Ribli, Sax – nem játszik. Velük nyerhetnénk, nem beszélve arról, hogy ebben az esetben a fiatalok – a lányaim, továbbá Grószpéter, Horváth József és Tolnai – az alacsonyabb sorszámú táblákon könnyebb ellenfeleket kapnának, simábban épülhetnének be a csapatba.

Inglewood: A teniszsport két nagy őregje, az amerikai Jimmy Connors (37) és John McEnroe (30) vívott bemutatkozó mérkőzést a világhíres Fórum Sportcsarnokban. A találkozót McEnroe nyerte 6:4, 6:4 arányban, s ezzel eddigi mérlegét 20-14-re javította Connors ellen. A két kiváló játékos több mint egy évtizede csatázik egymással, rivalizálásuk csúcsa az 1982-es és az 1983-as wimbledoni döntő volt. Előbbit Connors nyerte öt, utóbbit McEnroe három játszmával.

– Még legalább két évig szeretnék játszani, ugyanis emlékszem, mekkora élményt jelentett számomra, amikor sihederként teniszezhettem az akkor 39 éves Ken Rosewall-lal – mondta Connors. – Szeretném ugyanezt az élményt megszerezni a fiataloknak.

Milánó: Riccardo Ferri, az AC Milan és az olasz labdarúgó válogatott ki-tűnő hátvédje súlyos vállsérülést szenvedett. A 26 éves játékos orvosai szerint legalább 2 hónapig nem léphet pályára.

London: Colin Moynihan brit sportminiszter elfogadhatónak nevezte azt a megoldást, hogy az angol labdarúgó válogatott Szardínia szigetén játssza le csoportmérkőzéseit a jövő évi olaszországi vb-n. Így ugyanis elkerülhető, hogy olyan szurkolók is a csapattal utazhassanak, akik gondot okoznának a szervezőknek. A gyánús elemeket a sziget repülőterén, illetve a kikötőkben vissza lehet fordítani.

Stockerau: Magyar közreműködői is voltak a 24-24 (13-11)-re végződött Ausztria-Lengyelország válogatott kézilabda mérkőzésnek. Ambrus női kézilabda mérkőzésnek, és a Szendrei vezették a találkozót, és a nemrég honosított Gódomé Nagy Marianne kétszer talált be a lengyelek há-lójába.

Ugyancsak az osztrák városban vendégszerepelt az Elektromos férfi kézilabda csapata, amely 20-20 (12-12)-ra végzett a HC Stockerauval.

New York: A WBC, a Boksiz Világtanács felvette tagjai közé a Szovjetuniót. A profi ökölvívás egyik legrégebbi szervezete 26. közgyűlésén egyhangúlag szavazta meg a döntést. A Szovjetunióban 300 ezer amatőr ökölvívót tartanak számon s az idei évtől már a szovjet profik is bemutatkoztak a nemzetközi boksizéletben. Bernard Restout, az Európai Boksiz Unió (EBU) francia elnöke közben bejelentette, hogy ők is fontolgatják a Szovjetunió felvételét.

Hamburg: Becslések szerint több mint 20 ezer keletnémet labdarúgó szurkoló nézte meg a Bundesliga legutóbbi fordulójának mérkőzéseit. A legtöbben a Nürnberg, a Werder Bremen és a Hamburg találkozóra voltak kíváncsiak.

Buenos Aires: Gyilkosság áldozata lett Felix Orte, 33 éves argentin labdarúgó. A bűncselekmény elkövetőjét egyelőre nem sikerült elfogni.

Köszöntjük

CECÍLIA

nevű olvasóinkat.

Cecília a római Caecilius nemzetségnévből lett a Cecil, illetve Cecilián férfinév, s ebből annak női megfelelője a Cecília. Maga a római nemzetségnév a caecus „vak” szóra vezethető vissza, s úgy kaphatta a nemzetség névadó őse, hogy a csatában fél szemét elvesztette (mint például Vak Bottyán). Annál szebb a névhez fűződő legenda: a római Szent Cecília Kórus nem véletlenül viseli a III. századi ökeresztény vértanú nevét: Cecília az egyházi zene védőszentje, aki a szegedi néphit szerint a Holdban él: ott hegedül Szent Dávid, ő pedig táncol hozzá.

A Nap kél: 6.59 óraker
nyugszik: 16.02 óraker

A Hold kél: 0.52 óraker
nyugszik: 13.13 óraker

Felhős, hideg idő

Általában borult, helyenként ködös idő lesz, csak kisebb területen süt ki a nap. Gyöngye eső és néhol ónos szitálás várható. A változó irányú szél gyöngye vagy mérsékelt lesz. A hőmérséklet plusz 2, mínusz 3 fokig stüllyed, majd 1, 6 fokig emelkedik.

SZÁVAI KALENDÁRIUM

Géza | November 22: Cecília

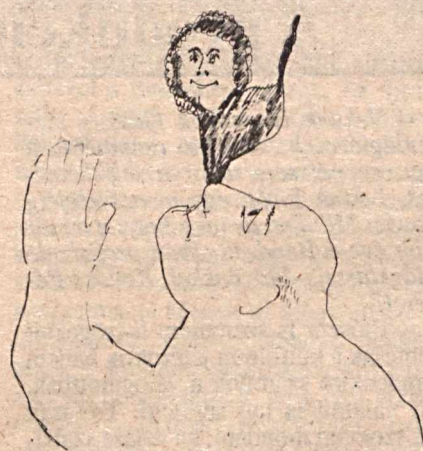
Hipp-hopp ballada

A kikapós Cecília
Állandóan hecceli a
férjét:

„Hecc, pecc, elmehetsz,
Holnapután bejöhetsz.
Cérnára, cinegére,
Ugorj, cica az egérre,
Hopp!”

És a férj az égre mered:

„E nő egyszer hoppon marad!”

A Nagymedve kvazárja

14 milliárd fényévnnyi távolságra lévő kvazár fedeztek fel hétfőn amerikai csillagászok a Mont Palomar-i csillagvizsgálóban. Az égitest egymilliárd évvel később keletkezett, mint maga a világegyetem. A szakemberek szerint ez az eddigi legrégebb, ember által felfedezett égitest. A kvazárt a Nagymedve csillagképben látták meg egy 200 hüvelyk (kb. 6 méter) átmérőjű teleszkóppal.

A felfedezés kérdésessé teszi a világegyetem kialakulásának eddig elfogadott elméletét, mivel azt látszik bizonyítani, hogy a galaxisok a feltételezettnél sokkal gyorsabban alakultak ki. A kvazár fényénél egy 12 milliárd

éves gázfelhő is látható, amelyről a csillagászok feltételezik, hogy anyaga a világegyetemet alkotó eredeti őanyag. A tudósok már 20 éve keresik ennek az őanyagnak a nyomait, amelyből a csillagok és a galaxisok állnak.

A kvazárok a világegyetem fényesebb égitestjei közé tartoznak, átlagos méretük megegyezik Naprendszerünkével. Fényük nagyobb, mint a többmilliárd csillagból álló galaxisoknak. A Mont Palomar-i csillagvizsgálóban most felfedezett kvazár azonban olyan messze van, hogy fénye 400 ezerszer gyengébb az emberi szem által már érzékelhető fény mennyiségénél.

Emléktábla-avatás Fűzfőgyártelepen

A Nitrokémia vezetőinek pere volt az első, amely a gazdaságban is politikai koncepciók sorozatát nyitotta meg. A fővádlottat, Szabó Kornél vezérigazgatót 42 évvel ezelőti hűtlenség vádjával halálra ítélte az akkori bíróság. Azóta ártatlansága bebizonyosodott, az idén bírói ítélet is rehabilitálta őt. Fűzfőgyártelepi házában falán emléktáblát helyezett el vállalata, a Nitrokémia Ipartelepek és a Magyar Demokrata Fórum fűzfőgyártelepi szervezetének munkástagozata. Avatóbeszédet a jelenlegi vezérigazgató, Kovács Tibor mondott, majd dr. Kompolthy Tivadar, a Nitrokémia volt főmérnöke emlékezett meleg szavakkal a munkások körében is népszerű, kitűnő, alkotó műszaki szakemberként ismert, ártatlanul kivégzett Szabó Kornélra.

Élelmiszerfeldolgozók érdekvédelme

A Magyar Élelmiszeripari Tudományos Egyesület (MÉTTE) kezdeményezésére várhatóan meg az idén megalakul az élelmiszerfeldolgozók érdekvédelmi szövetsége.

Céljuk, hogy előmozdítsák munkájuk jobb megheccsülését. Ennek érdekében a szövetség részt kíván venni minden olyan jelentős intézkedés előkészítésében, amely az élelmiszeripari szegélyt érinti. A szövetség az élelmiszeriparban, a mezőgazdaságban, a magán- és a társas vállalkozásokban folyó élelmiszeripari tevékenység közös, szakmai érdekvédelmi intézménye kíván lenni. Tagjai sorába léphetnek nemcsak az élelmiszeripari, hanem a nyersanyagtermelő mezőgazdasági üzemek és vállalkozók is. A szervezet segíti azt is, hogy a szektor munkájában résztvevők egyenrangú versenytársakká váljanak.

–Vagyonvédelmi kiállítást rendez a Tolna megyei Rendőrfőkapitányság és a Gyulai Vagyonvédelmi és Villanymotorterkereselő Kiszövetség november 22-én 10 óraker a Tolna megyei Rendőrfőkapitányság művelődési házában Szekszárdon. Bemutatásra kerülnek korszerű vagyonvédelmi berendezések, melyeket a különböző munkaterületeken a jövőben hatékonyan használhatnak a bűnmegelőzésben. Megnyitót mond Bátorfi György rendőr-alezredes, főkapitány helyettes és Bencsik Pál a VAGYONVILL elnöke.

A Magyarországi Zöld Párt Országos Választmánya azt javasolja tagjainak és minden más honfitársunknak is, hogy vegyenek részt a népszavazáson. Az állampolgárok részvételükkel – függetlenül attól, hogy hány IGEN-nel és NEM-mel szavaznak – a népszavazás intézményére adják voksukat, vagyis azt a szándékukat jelzik, hogy részt vállalnak a döntésekből.

A rendőrség a lakosság segítségét kérte a Merényi Gusztáv Kórházban gyógykezelés alatt állt, magát Németh Zsoltnak nevező férfi felismeréséhez. A férfit Nyers Zsoltnak hívják; hozzátartozói jelentkeztek.

Királyi látványosság

II. Erzsébet királynő a szokásos pompás látványosságot szolgáltatva a Buckingham palotától a Westminster palotáig minden járdaszegélyt megtöltő londoni polgárok és külföldi turisták számára, amint lovas-testőrsége kíséretében díszhintáján a Parlament épületéhez hajtatott. Miután az uralkodó elfoglalta trónusát a felsőházban, a hagyományos középkori formák közzepette átíntválták a Lordok Házába az alsóház tagjait, hogy ott hallgassák meg a trónbeszédét. A kormány törvénykezési programját tartalmazó uralkodói beszéd egyetlen új vonása, hogy különleges hangsúlyt helyezett a Szovjetunióban és Kelet-Európában végbemenő reformok támogatására.

Ékszer- és nemesfém-kiállítás

Ékszer- és nemesfém-aukciót megelőző kiállítás nyílt kedden, a Pesti Vigadóban, ahol november 28-án árverésre kerül sor.

Különleges, muzeális érték egy XVII. századi száz év, a korabeli Erdély jellegzetes női ékszere. Ezt a formát használták a hagyományörző századok még a XIX. században is, így fordulhatott elő, hogy a most bemutatott darabra egy múlt századi mester kézjegye került. A XIX. századi ékszerek közül külön említésre méltó az a mellű, amely velencei mozaik technikával készült és a Szent Péter Bazilika távlati képét mutatja. Kiemelést érdemel az a zománcozott szenteltvíztartó, amely aranyozott ezüst, kék-zöld filigránzómanác borítású, s a XIX. századból származik.

Reklámfotó tanfolyam

A piacgazdasági szerkezet előtérbe kerülésével egyre nagyobb szükség lenne az alkalmazott fotográfia értő művelőire. A reklám-, divat-, tárgy- és műszaki fotók készítése speciális felkészültséget, ismeretanyagot kíván, elsajátítására azonban eddig kevés mód volt. Hiányt pótol tehát a Magyar Média Reklám és Propaganda Vállalat fotóstúdiója, amikor reklámfotós és alkalmazott fotográfiai tanfolyamát megindítja. A decemberben induló tanfolyamra olyan jelentkezőket várnak, akik a fotózás alapismereteivel már tisztában vannak, abban jártasságot szereztek. A tanfolyam diavetítésekből, elméleti előadásokból, a szakma vezető képviselőivel való találkozásokból, konzultációkból, fényképezési és egyéb gyakorlatokból áll.

A hatos lottó nyereményei

a következők: 6 találatos egy volt, nyereménye 7 418 150 forint, az 5 plusz 1 találatos szelvényekre 353 245, az 5 találatosokra 18 924, a 4-esekre 422, a 3 találatos szelvényekre pedig 32 forintot fizetnek.

A Jövő Irodalmáért jutalmak

– Kedden, a téli könyvvásár alkalmából ünnepélyesen kiosztották a Jövő Irodalmáért jutalmat, amely a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat adományoz a kortárs magyar irodalom támogatására. A díjakat az alábbi művészek kapták: Marnó János, Babics Imre, Márton László, Szilágyi Eszter Anna, Kornis Mihály, Petri György, Tar Sándor, Garaczi László, Kemény István, Lengyel Péter. Az évenként kiosztott díjak összértéke a vállalat éves adózott nyereségének 1 százaléka, maximum 500 000 forint, s az elmúlt év szeptember 30-á és az adott év október 1-je között megjelent művek szerzőit jutalmazza a kuratórium.

A kunbajai MDF nagygyűlést rendez november 23-án a művelődési házában 17 órai kezdettel. A vendége Lezsák Sándor lesz.

A Magyar Politikai Foglyok Szövetsége

kéri azokat, akik magyarságuk vállalásáért az elmúlt évtizedek alatt üldözötést szenvedtek – hadifogoly, elhurcoltak, kitelepítettek, internáltak, az 1956-os forradalom üldözöttei, az emigrációba kényszerültek – és az egyéb – politikai nézetük miatt hátrányos helyzetbe szorítottakat, hogy lépjenek tagjaink sorába, közös célunk, a demokratikus jogállam megteremtése érdekében. Tagjaink számára vállaljuk sérelmeikben az eljárást és a jogszolgáltatást. Jelentkezni lehet a már megalakult helyi szervezeteknél vagy Budapesten: 1139 Frangepán u. 56. III. em. címen levélben, vagy minden kedd és csütörtöki napon 10–14 óra között személyesen.

Budapest 1989. november 17.

Magyar Politikai Foglyok Országos Szövetsége

A Magyar Gondolat Háza

A magyar gondolat, a magyar szellem megőrzésére, ápolására jelképes, de működő, létező otthonának megteremtésére alakult a Magyar Gondolat Háza Egyesület, melynek célja sajátos pszichikai, intellektuális szituáció létrehozása és működtetése, mely pozitív hatást vált ki a világ bármely részén élő honfitársunkra magyarságtudatában, lelki, szellemi kötődésében a magyar gondolat, nyelv, anyaföld iránt.

E hatást úgy kívánja elérni, hogy a magyar etnikum körülbelül közepén, a pusztában építi fel a Magyar Gondolat Házát, s működteti 2–3-tól maximum 10–20, naponta változó összetételű jelenlevőig – lehetőséget biztosítva zárandoklat- tételszerű áldozatvállalásra, felolvasó szolgálatra. Bárki (egyesületi tagságától függetlenül), ki ezt előzetesen kérte és egyeztetette az időpontot – a már klasszikusnak számító nagy magyar gondolkodóink, lírikusaink, vagy akár a maga által fontosnak tartott gondolatait kifejteti a jelenlévő szűk számú társai előtt. (Akár értelmezve a klasszikusok sorait). Jeles költőink, íróink, gondolkodóink emléknapi külön figyelmet, egy-egy napos Magyar Gondolat Háza-beli megemlékezést érdemelnek a kapcsolódó aktualizálható településeken, városokban, ahol alkalmanként pl.: élethelyzet- vagy történésisméltó, heppening szintű utcai demonstrációval kívánjuk nagyjainkra irányítani a köz figyelmét. A Magyar Gondolat Házába bárki kellő hit- és áldozatvállalás útján juthat el, s ott tartózkodása alatt – mivel nem kívánjuk megteremteni a mai szokványos civilizációs kényelmet – elemi élethelyzet-szituációba kerül, visszavezetve – kényszerítve az együttlévőket a létalapon álló társasági kapcsolatokba. A sajátos pszichikai, intellektuális hatás a folytonosságtól, a mindenkori állandóság tudatától időben fokozatosan erősödik, s magyarságépítő erővé válik azáltal is, hogy ennek továbbviteléhez, továbbéléséhez bárki hozzáteheti a saját részét, időt és távolságot leküzdő hitét. Az egyesület időszakosan tájékoztató kiadványt jelentet meg, amelyet eljuttat tagjainak. Felhívunk mindenkit, aki támogatja e gondolatokat, szándékokat:

– akár tagságával; pénzbeli adományával; tevékeny részvételével a szervező, tervező, építő munkában; szolgálatvállalással a folyamatos működtetésben; gondolataival, érdeklődésével; mások informálásával; támogató nyilatkozatával járuljon hozzá nemzeti irodalmunk e sajátos ápolásához, nemzet-tudatunk erősítéséhez, a vállalkozás eredményes működéséhez.

Levél cím: Fogarasi Tamás, 1061 Liszt Ferenc tér 10. fsz. 14.

Tel.: 141-4504

APRÓHIRDETÉS

Lottózók! Hozamában verhetetlen lottóvariáció! 45 szám 295 szelvényen) 6 csoportból 3 favorizált szám kihúzásakor már garantált 5-ös találat, 4-nél 6-os eséllyel! Ára: 430,- Forint.

Ötöslottóhoz hasonló szerkesztéssel, 45 szám 297 szelvényes lottóvariáció! 5 csoportból kihúzott 5 szám (2 favorizált) garantált 4-es találatot biztosít! Ára: 450,- Forint.

Totózók 0.13.0–5.8.0 indexre, 395-8240 Forint befizetésre, vezetékes totókulcsok! Már 2 vezetéssel garantált 13-as találat! Ára: 420,- Forint. Megrendelés csekken, vagy utánvétellel. Fehér Gábor Pécs, 7634 Kővirág 37.

Biztos nyerő, 90 szám variációja 104 szelvényen, minden héten nyerő találat, utánvétellel 400,- Ft. Húsz szám variációja két tizes csoportban 48 szelvényen Egy csoportból kihúzott 5 szám biztos négyes, bármely két szám kihúzása esetén is garantált a kettes. Utánvétellel 400,- Ft. Braun Tibor 7202 Dombóvár, Pf.: 19.

Biohumuszgiliszta előnyös feltételekkel, OTP hitelre is kapható. Érdeklődni: egész nap Tolna, Alkotmány u. 48. Telefon: 74/40-300/26 munkaidőben.

Nemescsincillák felszereléssel, táp, homok biztosítással, legelőnyösebb kedvezménytel tenyésztőnél eladók, előjegyezhetők. Élő állat vagy prém visszavásárlás megoldott. Ugyanott többszörös győztes doberman és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák. Érdeklődni: Várffy, Szálka, Kossuth u. 71/a. vagy 74/16-382-es telefonon.

Törpeharcsa folyamatosan kapható a Czikk Halas üzletben.

Zastava 4,5 éves, jó állapotban eladó. Érdeklődni: Tolna, Damjanich u. 1. Telefon: 74/40-789.

Nyole éves AVIA új motorral eladó. Szekszárd, Tartsay út, Halbolt. Telefon: 74/11-600.

Kiadó 25 m²-es helyiség, raktár, vagy műhely céljára. Hideg-meleg víz van, fűtés megoldható. Érdeklődni: Szekszárd, Othón u. 1.

Szálkán kb. 60–80 m²-es helyiség víz, villany (3 fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó. Érdeklődni: Várffy, Szálka, Kossuth u. 71/a, vagy a 74/16-382-es telefonon.

Eladó 1990. év végi beköltözéssel Szekszárd, Béri B. u. 67. III/10. sz. alatti 2 szobás összkomfortos lakás. Érdeklődni a fermi címen, vagy a 74/11-712-es telefonon, 18 óra után.

Szekszárd, Ságvári u. 8. szám alatti kétszintes, 4 szobás lakás eladó. A szennyvíz és a víz rendezetlen.

39 éves, viszonylag gyenge fizikumú férfi keres magánórákhoz, magánúton, hatékony önvédelem oktató mestert elsősorban Győr környékén. Kor nem, csak szaktudás számít. Telefonszám jöhet. Way of the Dragon – jelígre szerkesztőségünkbe.

Gépjárműtechnikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jelígre kiadónkban.

Ötvenes, középmagas, nyugdíjas tanár keresi azt a jó megjelenésű, arányos testalkatú, barna vagy fekete hölgyet, aki szerető, megértő társa lenne. Bemutató levelet a kiadóba vár „Őszinte szeretet” jelígre.

Grafológiai tanfolyam

indul a megyei művelődési központban

Célja: bevezetés az íráselemzés titkaiba. Segítve ezzel a pályaválasztás, a munkaalkalmasság, vezetői alkalmasság megítélését; a nehezen nevelhető gyerekek, a bűnözők, a betegek definiálását; az érzelmi, értelmi és szexuális kultúráltság, a személyiség megismerését stb.

A tanfolyam 10 hónapos. **Részvételi díj: 3000,- Ft.** Jelentkezési határidő: 1989. december 30.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476

A Szekszárd–Paksi Vízitársulat

eladásra kínál

DH-411 hidraulikus kotrókat.
A gépek kora: 3 év.

Megtekinthetők:

Szekszárd, Bogyiszlói u. 1. alatti telepünkön.
Felvilágosítást a 74/15-911-es telefonon és a 14-343-as telexen, Kalocsai Endre ad.

Magyar Csontvelő Adatbank Alapítvány

1989. november 16-án dr. Illés Béla miniszterhelyettes úr a Szociális és Egészségügyi Minisztérium részéről jóváhagyta az SZDSZ Zugló által kezdeményezett Magyar Csontvelő Adatbank Alapítvány alapító levelét, valamint a javasolt kuratóriumot. A kuratórium tagjai: dr. Schuler Dezső orvos, dr. Szabó János orvos, dr. Zimonyi Ilona orvos, dr. Balla Éva orvos, Varga Sándor hites könyvvizsgáló és dr. Pósvári Sándor közgazdász.

A kuratórium elnöke: dr. Schuler Dezső; a kuratórium ügyvezető titkára: dr. Pósvári Sándor; a kuratórium címe: Bp. XIV., Angol u. 26. (SZDSZ Zugló).

A kuratórium első ülését 1989. november 21-én tartja. Az alapítvány számlaszáma: MHB Rt. 215-00744-0029.

DÁTUM

Rang és cafrang

„Nem jogosult katonai renfokozat viselésére Czinege Lajos” – adja tudtul az MTI híre. „Kiköltözik a lakásából” – közölte az Országgyűléssel a miniszterelnök. Ugyan, kinek jut eszébe ezek után az ismert népdal: „Nád a házam teteje, rászállott a cinege”. Már folytatni sem kell, hessenteni a jámbor madarat, elvégre is ő nem cz-vel írható. Hanem azért mégis megszólal bennünk a kisördög: ez az úr vezérelte „dicső” csapatainkat a Prágai Tavaszba jégvirágot fújni a kilátásokra, ő volt annyi – hajdan úri passzióknak mondott – jó „hecc” főszereplője, a leghosszabb ideig miniszter '45 után. S most tessék: a tegnap bevonult honvédek magasabb rangja van, a fölmosásra (sakkozásra) parancsot adó őrzetőről, a tizedesről (meg a többiekéről) nem is beszélve. Bár regruta koromban azt mondták: nem rangok ezek, csak cafrangok, s csupán ma tudom, hogy valójában a honvéd is rang, mert egy fokozati skála legalacsonyabb szintű képviselője – a katonai értékrend szerint. Még annyival egészítem ki, hogy bizonyára a honvédek alatt vannak a különböző untauglichok (alkalmatlanok) szódásüveg-alj-szemüvegükkel, lúdtalpukkal, háború esetén való alkalmasságukkal. Azonban csupán eddig voltam ebben a hitben. Nem gondoltam meg, mennyire tévedek. Ok ugyanis nem saját akaratkából maradtak ki a honvédség kötelékéből, s amellett még igen derék emberek lehetnek, s valóban gyakorta azok is. Minden szempontból van már alattuk. Czinege Lajos, a nyugállományú rendfokozattal. A kérdés már csak az: vajon mennyi a nyugdíja?

Töttös Gábor

Ígéret az NDK-ból

Az NDK vezetői szerint 1990 őszén, 1991 tavaszán kerülhet sor a következő parlamenti választásra – jelentette ki berlini tárgyalásainak befejeztével a bonni kancellári hivatal minisztere.

Rudolf Seiters, aki hétfőn „hivatalos” politikusokkal, kedden pedig egyházi és ellenzéki személyiségekkel találkozott Berlinben, elmondta: mind Krenz főtitkár, mind Modrow kormányfő megerősítette, hogy a legközelebbi választásokon minden olyan párt indulhat, amelyik elismeri az NDK majdani új alkotmányát.

Ki látta a mackót?

A Pest Megyei Rendőrfőkapitányság közli, hogy november 20-ára virradóra ismeretlen tettes (tettesek) behatoltak az EQUUS Kft. Szentendre, Péter Pál u. 3. sz. alatt lévő óra-ékszerboltjába, onnan elszállítottak egy Rákóczi típusú páncélszekrényt, amelyben körülbelül 13 millió forint értékű aranytárgyak voltak. A páncélszekrény magassága 650 mm, mélysége 500 mm, szélessége 520 mm, színe halványzöld. Feltételezhető, hogy a páncélszekrény szállítását, felnyitását szemtanúk láthatták, hallhatták. A rendőrség kéri, hogy akinek tudomása van a bűncselekményről, értesítse a Pest Megyei Rendőrfőkapitányságot az 1117-272-es telefonszámon, vagy bármely rendőri szervet.

Merénylet Madridban

Alarcos fegyveresek hétfőn Madridban meggyilkolták a spanyol parlament egyik megválasztott baszk tagját, egy másikat pedig súlyosan megsebesítettek. A merénylet az ETA baszk szeparatista szervezet politikai szárnyának tartott Herri Batasuna (Népi Egység) párttömörülés négy képviselője és három szenátora ellen irányult. A hét baszk politikus az október 29-iki általános választásokon kapta mandátumát. Parlamenti eskütételük előestéjén egy madridi szálloda vendéglőjében tartózkodtak, amikor a terroristák késő este rájuk törtek és tüzet nyitottak asztaltársaságukra.

Távozott Jelcin utódja

Távozott tisztségéből kedden Lev Zajkov, az SZKP moszkvai pártbizottságának első titkára, aki 1986-ban Borisz Jelcint váltotta fel hivatalában. Értesülés szerint maga mondott le tisztségéről, de a politikai bizottsági tagságról nem köszönt le.

Radnóti-ünnepség

A kelet-szerbiai Bor város tanácsa kedden ünnepséget rendezett Radnóti Miklós halálának 45. évfordulója alkalmából. A költő életét, munkásságát bemutató kiállítás is nyílt. A programot irodalmi est zárta be. A megemlékezésre Magyarországról küldöttség érkezett.

A Nyugatnak érdeke a kelet-európai reformok sikere, ezért nem fogja azokat megzavarni, az esetleges válságokat kihasználni. Erről félreérthetetlen jelzést kell küldeni a Szovjetunióknak és partnereinek. Így összegezte kedden egyórás megbeszélését Bush elnökkel Genscher.

Somogyi László és az ellentétek

A világkiállításról

Kemény vádakkal illetik Somogyi Lászlót, a Budapest-Bécs világkiállítás előkészítésével megbízott kormánybiztost a KOPINI-DATORG szakemberei. Az általuk készített tanulmány szerint a világkiállítás és beruházási terveinek gazdasági kockázata igen nagy. Kifogásolják, hogy a költségeket lényegesen alábecsülték, nem áll rendelkezésre ütőképes finanszírozási terv, ráadásul kevésnek tűnik az előkészületekhez a hátralévő öt, öt és fél év. A Konjunktúra- és Piackutató Intézet szakértői azt is megállapították, hogy a mostani ülészakon a tisztelt Ház elé terjesztendő program meglehetősen információszegény. Ezek után lássuk Somogyi László véleményét:

– Félreértés az, hogy ez az egész úgy jelenik meg, mintha titkos tanulmányról beszéljünk. Erről szó sincs. Sőt, a világkiállításához kapcsolódó összes dokumentum nyilvános. Mindazok az aggályok, melyek a rendezéssel szemben felmerülnek, szerepelnek az országgyűlési előterjesztésben is. És éppen azért, mert az országgyűléstől az ország-kormány most nem azt várja, hogy a finanszírozásról döntsön, hanem azt, hogy értsenek egyet a vállalozási alapon létrejövő világkiállítás megrendezésével. A költségvetést terhelő kiadások azonban nem pótolhatják a vállalozást. Kizárólag az infrastruktúrához tartozó beruházásokhoz kérjük a képviselők jóváhagyását.

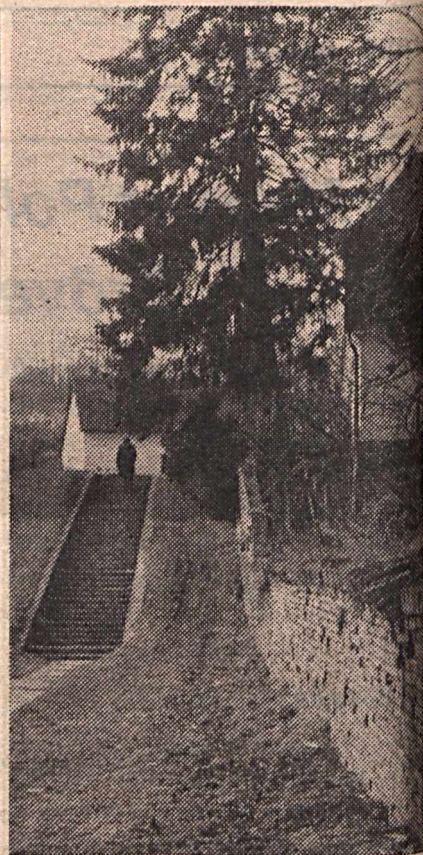
– És a jócskán alábecsültnek nyilvánított 140–160 milliárdos költségekről mi a véleménye?

– Többször hangoztattuk, hogy ez az összeg „tokkal, vonóval” együtt jelentkezik. Ráadásul mindezt 1988-as áron határoztuk meg. Még nem tudni, mekkora lesz az infláció, mikor válik konvertibilissé a forint. Ezért ez az összeg a fix pont, amihez hozzá kell számítani a mindenkorin inflációt. Ha sokáig halasztjuk a döntést, még nehezebb helyzetbe kerülhetünk, de ettől függetlenül úgy tartom, hogy a Bécs-Budapest autópálya, az új Duna-híd és metróvonal megépítése amúgy sem húzható tovább.

t. h. f.

A Budapesti Teológiai Akadémia diáksága 17 órakor a Román Szocialista Köztársaság nagykövetségének épülete előtt rövid áhitatot tart.

Az esemény tartalma zsoltárecsere, imádság, igeolvasás és rövid beszéd, személyes, testvéri üzenet Tőkés László ügyében, s egyben elvi támogatásuk kinyilvánítása az öt napja éhségsztrájkoló románok mellett. Megjelenésüknek a nagykövetség előtt nincs távlati politikai célkitűzése: Jézus Krisztus nevében kérik a Román Szocialista Köztársaság ezügyben illetékes politikusait.

Őszidő

(fotó: czakó)

Egyre kimerültebb...

...az az öt román menekült, akik kedden már 6. napja folytatták éhségsztrájkjukat a budapesti román nagykövetség épülete előtt. Mariann mérnök tegnap délben rosszul lett, vesébajra panaszkodott. Éhező társa, Daniela orvosnő rögtön megvizsgálta de kérte, hogy alaposabb orvosi kontrollnak vessék alá. Marian azonban hallani sem akar arról, hogy abbahagyja az éhezést. Attól tart, hogy kórházba szállítják és nem engedik vissza. Dr. Szendrényi János, a Weil Emil kórház főigazgató főorvosa egyébként már kétszer járt a helyszínen s készen áll azonnal segíteni.

Fájdalmas, torokszorító az éhezők kitartása. Egyre ritkábban sétálnak a sátor környékén, jobbára odabent fekszenek, hogy energiájukkal takarékoskodjanak. Iovanescut látni leggyakrabban odakint, de ő is meggyötört, sokat fogyott az első nap óta. Elmondta, hogy akaratauk töretlen. Ugyanakkor nem szeretnék, ha közülük bárki is súlyos egészségi károsodást szenvedjen. Elteti őket az az együttérzés, hogy nincsenek egyedül, hisz a világ tud rólok s igazat ad harckuknak. V betűt formál ujjjaival: érzem, tényleg győzni fognak.

borza

Holnap
számunkban
olvashatják,

ki
nem irigyli
a kapitalistákat